

SUVANNON

SEUTU

SAKKOLAN, METSÄPIRTIN JA
VUOKSELAN PITÄJÄLEHTI

SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI

N:o 8 • 2003
J O U L U K U U

Hyvää joulua ja
onnellista
uutta vuotta!
Kiitos kuluneesta
vuodesta
Sakkola-Säätiölle
ja kaikille
sakkolalaisille.
Sakkola-Seura ry

Kansikuvassa:

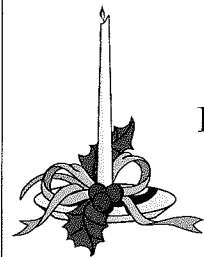
Tanskassa asuva Martta Karvonen Olesen suomalaisen joulun tunnelmissa vuonna 2000.
Martan ajatuksia joulusta sivulla 26.

Rauhaisaa joulunaikaa,
hyvää uutta vuotta 2004
kaikille ystäville ja
yhteistyökumppaneille!

Tunnelmallista joulunaikaa
vuokselalaisille, lehden lukijoille ja
kaikille yhteistyökumppaneille.
Kaikkea hyvää tulevalle vuodelle 2004!

VUOKSELA-SEURA ry

SUVANNON SEUTU nro 8/03:

* Kyläkirjat odottavat aineistoa, s. 4	* Metsäpirtti Seuran hallitus uusiutui, s. 15
* Turkkisen turinat, s. 5	* Virkin virkkeet, s. 16
* ErP6:n perinnetyö jatkuu, s. 6	* Näin syötiin Vuokselassa joulun aikaan, s. 17
* Ukkosilla sukukokous, s. 7	* Ei jouva joulu al, pyhä al pyllylleen, s. 18-19
* Lapsuudenkodin joulu. Ruokaperinnettä: Aattolohko, s. 8	* Karjala - rakkauteni, s. 20-21
* Joulu joka päivä, s. 9	* Jamakka, s. 20
* Rajamies Matti Koppasen viime vaiheet talvisodassa, s. 10-11	* Kopperoiset kokoontuivat, s. 22.
* Pieniä muistikuvia Metsäpirtistä ja Kurikasta, s. 12-13.	* Edesmenneitten muistoksi, s. 23
* Metsäpirttiläisten muistoille oma arkisto s. 14	* Vuosia täyttäneitä, s. 24-25.
	* Kodin joulu mielessä maailmalla, s. 26

PAUKUN PALSTA

Ukon jutut

Nyt on aika panna muistiin viimeisetkin muistitiedon muruset entisestä Karjalasta. Ne sukupolvet, jotka vielä muistavat jotain menetetystä kotiseudusta alkavat käydä vähiin. Joka vuosi poistuu keskuudestamme suuri joukko naisia ja miehiä, joiden mukana menee suunnaton määrä hyvää tietoa ulottumattomiimme.

Viime vuonna olin vuokselalaisten mukana tutustumassa Vuokselan pitäjään. Hyvinä oppaina ja tietäjinä matkassa olivat Liskin Väinö ja Karosen

Tauno. Nyt heitäkään ei enää ole kertomassa kokemuksistaan ja muistoistaan. Suvannon Seudun pitkäaikainen päätoimittaja ja taitava kynäniekka Viljo Purontaa laskettiin haudan lepoon Vesilahden hautausmaalla syyskesällä. Koskaan emme tiedä, kuka on seuraava lähtemään. Siksi olisikin järkevää haastatella niitä viisaita ihmisiä, joilla on omakohtaisia kokemuksia elämästä entisessä Karjalassa, evakko-taipaleesta, sodan kauhuista ja muistakin menneistä ajoista.

Sakkola säätiön tarkoituksena on, että jokaisesta Sakkolan koulupiiristä koottaisiin kyläkirja. Näitä pyrkimyksiä tuetaan myös rahallisesti, mutta rahalla emme missään tapauksessa saa kaikkea. Tärkeintä on nuorempien karjalaisjuurien innostus asiaan.

Nyt jokainen kynnellen kykenevä nuoremman polven edustaja, lähde haastattelemaan Karjalassa varttuneita vanhempiasi tai isovanhempiasi. Jokaisella heillä on sinulle tärkeää kerrottavaa, kunhan vaan jaksat kuunnella. Ei ole erityisen tärkeää, että saadaan välittömästi kyläkirja julkaistuksi. Tärkeää on, että asiat tulevat muistiin merkityiksi.

Kun nyt joulun pyhinä lähdet tapamaan karjalaisia sukulaisiasi tai tuttaviasi, ota kynä ja paperia mukaasi tai nauhoita heidän puheensa tai ota vaikkapa videonauhaa. Nyt on sen aika. Nyt pitää tiedot saada mustiin ja säilymään.

Kyllä joku myöhemminkin voi ne saattaa julkaistavaan kuntoon, kunhan vaan on aineistoa, mistä kirjoittaa.

Veikko Lavi lauloi, että jokainen ihminen on laulun arvoinen. Minä olen sitä mieltä, että jokainen ihminen on kirjan arvoinen.

Monet vanhemmat ihmiset kuvittelevat, että enhän minä mitään muista tai ei minun tiedoillani tai muistikuvillani ole mitään merkitystä. He ovat väärässä. Meidän jokaisen elämä on arvokas ja meillä jokaisella on sellaista kokemusperäistä tietoa, jota ei ole kellään muulla.

Minulla on tietokoneellani yksi kansio, jonka nimenä on Ukon jutut. Sinne merkitse aina muistiin ne kertomukset, joita olen Isäni luona käydessäni kuullut. Isällä on vielä hyvä muisti ja hän on erityisen hyvä kertoja.

Ei minun tarvitse yleensä edes kysellä mitään. Kyllä sieltä juttua tulee jatkuvana virtana. Monesti olen jo aikaisemmin kuullut saman jutun, mutta joka kerran siihen tulee tarkennuksia ja jotain lisääkin.

Kaikki Ukon jutut eivät tosin ole aivan kyläkirjassa julkaistavaa aineistoa, sillä joukossa on välillä varsin arkaluonteisiakin kuvauksia kylän ihmisistä ja ihmissuhteista. Mutta voinhan minä joskus kirjoittaa vaikkapa romaanin isäkon kertomusten pohjalta.

Toivotan kaikille Suvannon Seudun lukijoille Hyvää Joulua ja Onnellista tulevaa vuotta.

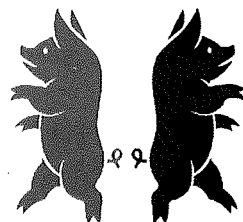
Hannu J. Paukku

Sakkola säätiön
valtuuskunnan puheenjohtaja
Harjatie 5, 32210 LOIMAA
p. 02-7628152
GSM 0500-741296
E-mail:
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Paavo Paukku
mielipaikassaan
omassa kei-
nuolissaan 80-
vuotispäivänään
29.3.2003 ker-
toilemassa evak-
ko-, porsaskaup-
pa- ja sotakoke-
muksistaan.

Sakkola-juhlat
Huittisissa
1.8.2004.
Laita jo päivä
almanakkaasi!

VILAKKALAN koulupiiriläiset!

Kyläkirjan teko vireillä.
Kaikki Vilakkalaan
liittyvä materiaali kiinnostaa.
Ota yhteyttä
Teuvo Viskari,
Laasolantie 156,
35300 Orivesi
p. 03-335 2422

LAPINLAHTI- kirjaa kootaan!

Lapinlahti-kirjaa tekevä
toimikunta jatkaa kirjan
materiaalin keruuta. Oman
kotikylän kirjaan kaivataan
edelleen lisää kirjoituksia,
muisteluksia ja valokuvia.

Tiedustelut
työryhmän vetäjä
Esko Kallonen,
Kukkolantie 4,
37560 Lempäälä
p. 03- 3676603,
tai 040-5540747

Larin Paraske -juhla Lempäälän Kanavan koululla sunnuntaina 11.1.2004 klo 15

Lempäälän Kalevalaiset -yhdistys perustettiin syksyllä 2003. Mukana perustamis-kokouksessa oli myös monia karjalaisjuurisia henkilöitä. Kalevalaisten Naisten Liittoon lokakuussa hyväksytty yhdistys järjestää ensimmäisenä omana tapahtumanaan Larin Paraske -juhlan sunnuntaina 11.1.2004, jolloin on kulunut viikkoa yli 100 vuotta sakkolalaisen runo-
laulajamestarin kuolemasta. Juhla pidetään Lempäälän Kanavan koulun juhlasalissa klo 15. Larin Parasken uskomattoman laajaa runo-ohjelmistoa tulkitaan puheen, lausunnon, soiton ja draaman keinoin. Mukana esityksissä on useita lempääläisiä ja muitakin harrastajapiirejä. Tilaisuus on maksuton.

Tervetuloa kokemaan Larin Parasken maailmaa!

- Antti Koiranen

Petäjäjärvi-kirjaan aineistoa

Petäjäjärvi-kirjan teko etenee. Työryhmä muistuttaa, että nyt on viime hetket käsillä lähettää kirjaan tarkoitettua materiaalia! Joukolle petäjäjärveläisiä on myös lähetetty kotiin kirjeitä, joissa heidän toivotaan täydentävän puuttuvia tietoja sukujensa henkilöistä. Kaivelkaapa muistilokerot ja arkistonne joulunpyhinä!

Kirjaan tarjottavia tekstejä, kuvia yms. materiaalia odotellaan pikaisesti. Työryhmä kokoontuu seuraavan kerran tammikuulla katsomaan, mitä on koossa, ja sen jälkeen alkaa varsinainen toimitustyö ja kirjan taitto. Kirjatyöryhmää johtavat Yrjö Raaska ja Teuvo Kuparinen, aineistoa voi lähettää osoitteella:

Teuvo Kuparinen,
Kastevuoreнкуja 4 B 28, 02360 Espoo

TURKKISEN TURINAT

Tutkaillessani Sakkola -sivuja netissä ja tuumaillessani tulevia, huomasin sattumoisin Keljan taistelujen muistopäivän 27.12. olevan saman kuin Larin Paraskeen. Sakkolan, myöhemmin Metsäpirtin Vaskelassa eläneen runonlaulajattaren syntymäpäivän. Tosin eroa on yli sata vuotta, Paraske syntyi 1833 ja Keljan kohtalonpäivät elettiin jouluna 1939.

Keljan sankareitten ErP6 sotureitten muistojuhlaa vietetään tapaninpäivän jälkeisenä lauantaina Tampereen Suomalaisella klubilla perinneyhdistyksen vetämänä.

Larin Paraskea muistetaan ensi vuonna monenmoisoin juhlin eri puolella Suomea, kun hänen kuolemastaan tulee kuluneeksi 100 vuotta, Parasken kuolinpäivä on 3.1.1904.

Lempäälän Kalevalaiset -yhdistys on vastaperustettuna yhdistyksenä ottanut ohjelmaansa runonlaulajamme Parasken juhlan järjestelyyn. Se pidetään Lempäälän Kanavan koululla 11.1. 2004.

Siellä valotetaan Larin Parasken elämänsä ja runoutta niin karjalaisin kuin pirkanmaalaisin voimin. Lempääläissyntyisen taitajan työn esittely sakkolalaisten evakkopitäjässä uudella kotiseudulla Lempäälässä – siinäpä satumaa tai johdatusta.

Aivan samanlaisesta sattumasta voidaan puhua, kun Sakkolan pastorin kansliassa asioiva Paraske ja apulaispappi Adolf Neovius yhyttivät toisen laulun ja perinteen merkeissä.

Neoviukselle oli kertonut Paraskesta porvoolainen Aksel Borenus, koulukaverinsa Borgå Lyceumista. Heidän koulukaverinsa oli myös muuan Werner Söderström.

Neovius keräsi valtaisan määrän Sakkola -tietoutta ja suomalaisia, karjalaisia muinaisrunoja talteen. Neoviuksen arvoikkaimpana työnä voitaneen pitää hänen Larin Paraskeelta noin 32000 muistiin merkitsemäänsä säettä. Neljän vuoden ajan keräsi Adolf Neovius valtaisan määrän sakkolalaista eli karjalaista perinnettä, murrettietoutta ja paikallista luonnon- ja maantietoutta, jotka on aikanaan painettu tai ainakin muokattu käsikirjoituksiksi.

Pyrkimyksenä on saada myös Sakkola-museoon ja arkistoon Neoviuksen keskeistä tuotantoa kopioituna, alkuperäisiä on tuskin saatavilla.

Uskon hyvin vahvistuneen yhteistyön metsäpirttiläisten, vuokselalaisten ja sakkolalaisten välillä tuovan lisävalaistusta niin Parasken, Neoviuksen kuin monen muun Suur-Sakkolan alueen merkkihenkilön elämäntyöhön ja vaikutuksiin.

Tulevina vuosina voimme pitää sukkututkimuksen ohella myös muun perinteen ja tutkimuksen yhteistapaamisia aloittaen vaikkapa Paraskeesta ja Neoviuksesta. Varmaan saisimme porvoolaisetkin matkaamme. Majoitusolosuhteiden koko ajan parantuessa voisi tapahtuma olla Larin Parasken tantereilla Lempäälässä, Metsäpirtissä ja Sakkolassa. Laitetaanpa hautumaan mietintämyssyyn.

Joulunpyhinä voisi itse kukin vierailla Sakkola.fi -sivuilla tai käyttää hakusanoja Larin Paraske ja Neovius hakukoneessa sulatellen kulttuuriantoksen myötä joulusyömisää.

Kulttuurinnälkäistä, perinteistä joulua kaikille sekä menestyksestä vuotsta 2004.

toivottelee

Hannu Viljonpoika Turkinen

PS. Lempaala sijaitsee Karjalan kannaksella, Lempäälä Pirkanmaalla

SEURAAVA SUVANNON SEUTU

Vuoden 2004 ensimmäinen lehti ilmestyy helmikuussa, aineistot pitää lähettää 15.1.2004 mennessä.

ILMESTYMINEN ja AINEISTOAİKATAULU 2004:

- * Nro 1 helmikuu, aineisto 15.1.2004 mennessä
- * Nro 2 maaliskuun vaihteessa, aineistot 5.3.
- * Nro 3 toukokuun alkupuolella, aineistot 15.4.
- * Nro 4 kesäkuussa juhannuksen alla, aineistot 3.6.
- * Nro 5 heinäkuun loppupuolella, aineistot 5.7.
- * Nro 6 syyskuun puolivälissä, aineistot 30.8.
- * Nro 7 marraskuulla, aineistot 15.10.
- * Nro 8 joulukuussa joulun alla, aineistot 1.12.

Aikatauluihin voi tulla vuoden mittaan pieniä muutoksia. Aineiston viimeinen jättöpäivä ilmoitetaan aina edellisessä numerossa. Tied. toimitus p. 040 730 2622.

Suvannon Seutu
kiittää kaikkia
lehden tekijöitä,
lukijoita ja tukijoita
yhteistyön
vuodesta.
Hyvää joulua -
onnellista
uutta vuotta 2004!

Sakkola-Säätiö siirtyi kahden vuosikokouksen rytmiin

Sakkola-Säätiö on siirtynyt kahden vuosikokouksen rytmiin, kun säätiön valtuuskunta marraskuulla kokoontui tänä vuonna jo toistamiseen Lempäälässä. Säätiön toiminta on virinnyt ja laajentunut siinä määrin, että valtuuskunnan jäseniä ja heidän kauttaan entistä laajempaa kenttää halutaan pitää ajantasalla kahden vuotuisen, kevät- ja syyskokouksen, voimalla. Hallitus puolestaan kokoontuu vuodessa lukuisia kertoja asioita valmistellessaan ja käytännön toimia hoitaakseen.

Säätiön hallinto säilyi entisenkaltaisena eli Hannu J. Pauku jatkaa valtuuskunnan puheenjohtajana. Samoin muut jäsenet valittiin edelleen jatkamaan tehtävässään. Varapuheenjohtajana toimii Aaro Viskari Lempäälästä

ja sihteerinä Matti Naskali Ulvilasta. Säätiön tilintarkastajina toimivat Pirkanmaan Tilintarkastus Oy ja Pertti Lopenen, varalla Tuula Laitinen.

Vilkas karjalainen perinnetyö jatkuu, mistä kertoi Matti Naskalin laatima toimintasuunnitelma. Säätiö jatkaa kyläkirjaprojektien kannustamista, ja samoin Sakkola-museon kehittämistä; kokoelman kartuttamista jatketaan eli materiaalia otetaan edelleen vastaan. Museolla ensi kesänä kyllistä teemana on Petäjäjärvi.

Myös uusi postikorttisarja on tarkoitus painattaa valmiiksi ensi kesäksi.

Nettisivuilla www.sakkola.fi pidetään esillä Sakkola-tietoutta, joka kansainvälisessä tietoverkossa on näin tarjolla ympäri maailmaa.

Myös ystävyyskuntatoimintaa Suannon seutuville kehitellään edelleen, samoin yhteistä pitäjälehteä Sakkolan, Metsäpirtin ja Vuokselan väen kanssa.

Hautumassa on muistomerkin pystyttäminen Keljan taistelujen tantereelle. Myös talvisodan Erillinen Pataljoona 6:n perinneyhdistys on siirtynyt Sakkola-Säätiön johdettavaksi.

Sakkolan vuoden 2004 pitäjäjuhlaua vietetään Huittisissa 1.8.2004 järjestelyvastuussa Huittisten Karjalaiset ry.

Sakkola-Säätiö päätti myydä omistamaansa maata Lempäälästä Marjamäestä kolmosmoottoritien vaiheilta Lempäälän kunnalle, joka tarvitsee uutta maapohjaa elinkeinoelämän tarpeisiin. -MRT

ErP 6:n perinneyhdistykselle puheenjohtaja Sakkola-Säätiöstä

Talvisodan Erillinen Pataljoona 6:n perinneyhdistys siirtyy vuoden 2004 alusta lukien sakkolalaisjuurisen Hannu Turkkisen johtamaksi, kun aiemmin puheenjohtajuutta hoitanut Heino P. Paavilainen Raumalta, Räisäläisten-säätiöstä, toivoi tilalleen uutta puheenjohtajaa.

Yhdistyksen uusi kokoonpano hyväksyttiin viime kesänä Lempäälässä pidetyssä kokouksessa, jolloin myös päätettiin, että perinneyhdistyksen tilit siirtyvät talousneuvos Arvo Hynniltä niinikään Sakkola-Säätiön taloutta hoitavan Aila Alasen kontolle.

Hynni luovutti myös hallussaan olevan pataljoonan arkistomateriaalin perinneyhdistyksen haltuun, ja aineisto päätettiin tallettaa pääosiltaan Sakkola-museoon. Kokouksessa todettiin yksimielisesti, että talvisodan Erillinen Pataljoona 6:n toiminta lakkaa ja asioiden hoito on siirretty perustetulle ErP6:n perinneyhdistykselle.

ErP6:n veteraanit kutsutaan yhdistyksen kunniajäseniksi. Perinneyhdistys on myös saanut uusia jäseniä riveihinsä. Henkilö- ja yhteisöjäseniä oli syyskuuhun mennessä liittynyt mu-

Kesän kokous Lempäälässä, vasemmalta Hannu Turkinen, Aila Alanen, Tapio Puusniekka, Heino Paavilainen, Paavo Salonen ja Arvo Hynni.

kaan 31 kappaletta. Vuotuista jäsenmaksua ei peritä, vaan yksityishenkilöt voivat maksaa 10 euron liittymismaksun ja yhteisöt vähintään 50 euron kannatusmaksun. Yhdistys toivoo riveistä poistuneiden aseveljien ja lottien omaisten ja sukulaisten osallistuvan pataljoonan perinteen vaalimiseen.

Vakiintuneen tavan mukaan ErP6:n

väki viettää muisto- ja asevelijuhlaa Keljan taistelun vuosipäivänä Tampereella Suomalaisella Klubilla 27.12.2003. Taistelun 64. vuosipäivän juhlapuheen pitäjäksi saapuu knl. Antero Pärssinen.

Ensi kesänä tehdään matka Karjalan kannakselle 17.-20.6.2004, jolloin käydään läpi ErP6:n Tie talvisodassa -reitti. -MRT

Ukkoset jatkavat sukukokouksia ja kotiseutumatkailua

Kuumana kesäisenä lauantaina 26.7.2003 Ukkoset kokoontuivat Hämeen upeisiin maisemiin Lautsian Lomakeskukseen Hauholle pitämään sukukokousta ja tapaamaan tuttuja.

Tilaisuuteen oli tullut vain 33 suvun jäsentä. Väenvähyys näkyi yhteensattumien vuoksi, ja tietysti hioitava heli oli estänyt osaa jäsenistä tulema paikalle. Ilo oli nähdä aivan uusia kasvoja joukossamme, he olivat erittäin tervetulleita joukkoomme.

Päivän käynnistämiseksi söimme juhlanan lounaan ja aloitimme sen jälkeen vuosikokouksen. Puheenjohtaja Raimo Honkasalo lausui kaikki tervetulleiksi. Kokouksen puheenjohtajana toimi Pauli Inkinen ja sihteerinä Laila Innanen. Vuoden tilit hyväksyttiin ja tilivelvollisille myönnettiin vastuuvapaus edellisen vuoden tileistä.

Seuran toimintasuunnitelmassa on tulevana kesänä kotiseuturetki Pyhäjärvelle 12.-15.7.2004. Majoitus Musakan Lomarannassa. Matkanvetäjänä Tampereen seudun VPL Pyhäjärvikerron puheenjohtaja Laila Innanen. Paikkoja on vielä runsaasti jäljellä.

Sukuseuran on jakanut stipendejä kahtena vuonna, mutta kokous päätti,

että hallitus saa päättää, jaetaanko stipendejä tulevana vuonna vai ei.

Sukuseuran puheenjohtajaksi valittiin edelleen Raimo Honkasalo Porista. Seuran hallitukseen tulivat Mikko Taipalkoski Naarajärveltä, Laila Innanen Tampereelta, Taisto Kaipainen Raumalta, Leila Saarinen Savonlinnasta, Tuija Ukkonen Ikaalisista, Pasi Inkinen Savonlinnasta ja Marja-Leena Tuomisaari Porista. Hallitus ei voinut pitää järjestäytymiskokousta, koska hallituksen jäseniä ei ollut paikalla tarvittavaa määrää, joten päätettiin hallituksen kokoontuvan myöhemmin syksyllä.

Kokous jatkui yhteislaululla sekä kaksin- ja yksinlaululla. Suvun nuorelle Kultainen harmonikka -mestarielle vuosimallia 2002 eli Elias Ukkoselle sukuseura ojensi karhuveistoksen, jonka oli veistänyt sukuseuran kunniajäsen Pauli Inkinen. Tilaisuus jatkui Eliaksen harmonikan soitolla - kuulimme Äänisen aallot, valssisikermän, Säkijärven polkan ja Elämää juoksuhaudoissa. Kyllä oli upeaa, kun mestari veteli haitaria; kiitokset Eliakselle!

Väliajalla nautimme kakkukahvit. Kuulimme vielä nuoren, 8-vuotiaan

Anu Poutasen soittavan haitarilla useita sävelmiä. Voi vain todeta, että sukuun on tulossa mestareita lisää.

Lämminhenkinen yhdessäolo oli tältä kerralta ohi, mutta ensi kesänä tapamme jälleen, ja todennäköisesti Tampereella.

Sukuseuran hallituksen järjestäytymiskokous pidettiin Tampereella 25.10.2003. Hallitus valitsi Mikko Taipalkosken varapuheenjohtajaksi, Laila Innasen sihteeriksi ja Marja-Leena Tuomisaaren rahastonhoitajaksi. Hallitus päätti vuoden 2004 sukukokouksen ajankohdaksi sunnuntain 8.8.2004, kokous pidetään Tampereella ravintola Soutupaviljongilla, Hatanpääkatu 6.

Hallitus päätti myös, että vuonna 2004 sukuseura ei laita anottavaksi stipendiä. Tilanne katsotaan uudelleen seuraavana vuonna.

Kotiseuturetki tehdään siis 12.-15.7.2004. Päätettiin, että Musakalta tehdään silloin päivän retki Konevit-san saarelle.

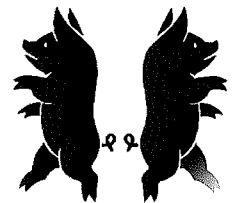
Ilmoittautu kotiseutumatkalle mukaan, Laila Innanen p. 040 504 9135. -LI.

Sakkola-tuotteita - tilaa vaikkapa lahjaksi!

- * Sakkola-viiri, 18,50 euroa * laudeliina/pöytäliina 5 e
- * Sakkola-lippis 10 e * Korttisarja, 8 korttia talviaiheisiä
- * Sakkola-liite Karjala-lehdestä v. 1972, 3 e

* Muista myös myynnissä olevat kirjat:

- Sakkolan historia II 13,50 e
- Sakkolan kylät tuvasta tupaan 1939 18,50 e
- Tuntematon Rokka 20 e
- Hovinkylä 1911-2001 25,50 e
- Rajalla rauhatonta 17 e
- Kuljettuja polkuja 5 e
- Kansansoittajia ja pelimannimusiikkia Karjalan kannakselta I 8,50 e
- Shitov: Sakkola-Rautu-kirja (venäjäksi) 13 e
- Karjalan kannas sotien jälkeen 10 e
- Lehtipuu: Karjala - suomalainen matkaopas 24 e
- Koppanen: Juuret syvällä Karjalassa 33 e

Yhteydenotot ja tilaukset
Aila Alanen,
puh. ilt. 03 - 375 2852
tai 040 - 707 6164
sekä Elsa Mäkelä
puh. 040 - 706 9483.

Postikulut lisätään tuotteiden hintaan.

Lapsuudenkotini joulu

– ajatuksissa isäni Viljo Purontaa

Muistan vieläkin sen jännityksen, mikä valtasi mieleni lapsena joulukaan. Laskin mielessäni, montako yötä oli jouluaattoon. Perheen yhdessä oli joulun valmisteluissa tärkeää. Vanhempani halusivat säilyttää perinteisen joulun tavat ja tunnelman.

Isä valitsi joulupuun pituuteen kasvaneen kuusen hyvissä ajoin. Hän kaatoi kuusen ja toi sen keittiöön sulamaan. Kuuselle tehtiin tila peräkamariin. Siellä se seisoi lattiasta kattoon ulottuvana, tuoksuvana. Lasten tehtävänä oli kuusen koristelu. Äiti auttoi latvatahden ja kynttilöiden kiinnityksessä.

Isä valmisteli eläinten joulua. Hän kantoi isolla pärekorilla olkia kotieläimille kuivikkeiksi. Hän vei puimalan orsien päällä säilyttämänsä lyhteen linnoille jouluruoaksi.

Isä laittoi joulusaunan lämpiämään ja vei sinne maitokellalla kylmävesitonkat. Lämmin vesi vietiin karjakeittiöstä navettatöiden jälkeen. Juoksin lumista polkua pitkin, puhtaat vaatteet kainalossa saunan hämääjän. Halusin ennättää takaisin ennen joulupukkia. En ennättänyt. Pukki ajoitti käyntinsä aina lasten saunassa olon aikaan. Lahjat odottivat joulukuusen alla. Niiden avaamista jouduimme kuitenkin odottamaan.

Jouluateria nautittiin keittiössä kynttilöiden valossa. Ruokailu aloitettiin, kun kaikki olivat istutuneet pöydän ympärille. Pöytätapoja oli noudatetta-

va. Ei saanut kurkotella toisen yli, vaan pyydyttävä kohteliaasti, mikäli tarvitsi jotakin. Ateriaan kuului luumuilla koristeltu kokonainen joulukinkku, joka oli paistettu edellisenä yönä leivinuunissa, ruistaikinakuoressa. Lanttu- ja maksalaatikkoa, rosollia sekä silliä oli erikseen tarjolle aseteltuna. Isän mieluokkaa oli sekahedelmäkeitto. Erikoista herkkua oli vehnätaikina-kuoreen riisipuurotätteellä leivottu, puolipyörän muotoinen piirakka. Kokonaisia viikunoita sai syödä niin paljon kuin jaksoi.

Ruoasta kiitettiin kauniisti niiten. Sitten kipitimme posket hehkuen kamariin. Lahjat avattiin. Ne olivat aina tarpeellisia tavaroita. Saimme sukset katkenneiden tilanne, käyttövaatteita tai kirjoja. Äiti suoristi lahjapakettien nauhat seuraavaa käyttöä varten. Tämä tapa siirtyi minunkin omaan jouluuni.

Lahjojen avaamisen jälkeen saimme halutessamme syödä lisää, kukin omaa joulukinkkuamme. Iltapalan aikaan oli tarjolla pieniä, muotoiltuja joulupullia, piparkakkua, muroleipiä sekä mauste- ja sokerikakkua. Vanhemmat joivat lämmintä vesimaitoa. Me lapset nautimme iltakaakaoa.

Jouluaamuna aikaisin pukeuduimme joulupukin tuomiin uusiin vaatteisiin, kuten kauniin punaiseen toppatakkiin tai vihreänruskeisiin pistävänkarkkeihin pitkiinhousuihin. Kävelimme pakkasessa teiden risteyskseen, josta matkustimme linja-autolla kauniisti valais-

tuun joulukirkkoon.

Joulupäivä vietettiin aina kotona. Levättiin ja luettiin lahjaksi saatuja kirjoja.

Tapaninpäivänä isä laittoi uunit lämpiämään tavallista aikaisemmin. Naapureita ja sukulaisia kävi vierailulla aamusta alkaen. Meillä lapsillakin oli lupa liikkua ja tavata ystäviämme.

Hanneksen päivänä kyläilimme koko perheen voimin naapurissa. Olimme asuneet heidän luonaan vaarinpirtissä sodan jälkeen Vesilahteen muutettuaamme.

Loppiaisen jälkeen isä kantoi joulukuusen ulos puupinoon. Elämä jatkui turvallisena ja onnellisena.

Äitini kuoleman jälkeen isä osallistui elämäni vielä kolmenkymmenen kahdeksan vuoden ajan. Isä piti joulusta, oli jouluhminen. Isä oli laajakatseinen ja suvaitseva. Hänen mielestään jokaisella oli oikeus viettää joulua omalla tavallaan, tai olla kokonaan viettämättä. Tärkeintä oli auttaa lähimmäistä joulumielen syntymisessä.

Tulevan joulun aikaan askeleeni johtavat kirkkotarhaan. En mene sinne katkerana, kuolemaa ajatellen, vaan kevein mielin. Tietoisena siitä, että pieni Kristuslapsi on syntynyt. Kuolleet ovat saaneet uuden elämän.

Sytytän kynttilät haudalle, niiden lepattavat liekit palavat iloisina ja viestittävät: Rauhaa, valoisaa joulua.

Lämpimin ajatuksin

Kaija Kumpulainen

Karjalaista ruokaperinnettä: Valmista jouluksi aattolohko

Aattolohko:

Noin 1 litra vettä
125 gr sianlihaa
100 gr lampaanlihaa
100 gr naudanlihaa
1 sipuli
1 rkl suola
5 pippuria
1 rkl ohraryynejä
¼ lanttua (pieni)

½ selleri
1 porkkana
4 perunaa

Valmista jouluaatoksi entisajan aattolohko. Pane kiehuvaan veteen lihat, ohraryynit, sipuli, pippurit, suola, lanttu, selleri ja porkkana, viimeisenä perunat. Kaada keitos kannelliseen patiaan ja anna hautua hiljalleen kannen

alla miedossa lämmössä (150 astetta). Lisää ennen tarjoilua persiljaa pinnalle.

Ohje on melko pienelle joukolle, mutta aattolohkoa nauttiessa palautuu mieleen entisaikojen joulut ja joulutunnelmat.

Jouluterveisin

Railla Leino (Kopperoinen)

Sakkola, Haparainen - Halikko

Joulu joka päivä

Luettuani Suvannon Seutu -lehteä sain ajatuksen kirjoittaa joululehden pienen viestin. Mummollani, Katri Koirasella, oli Haittermaan Siprolanmäellä koti. Äitini oli Tyyne Koiranen. Hän on siirtynyt jo taivaan joukkojen kanssa veisaamaan kiitoslauluja joulun Vapahtajalleen. Me jäljellä oleva suku ja Suvannon Seudun lukijat valmistaudumme suureen joulujuhlan viettoon. Voimaksi ja evääksi tärkeään tehtävääme joitakin jouluisia ajatuksia.

"Nyt joululaulut kuuluu yössä taas
ja kynttilät ne loistaa valoaan.
On aika rakkauden. Se täyttää jokaisen.
Oi jospa aina joulun aika ois.

Aika rakkauden Se on kaipauksemme, joten helikäämme toisiamme silittäen, halaten, silmiin katsoen ja kuiskaten: rakastan Sinua, niin lämpö ja valo täyttää mielemme kuin kynttilöitten loiste kotimme.

Taas rukoukseen ihmismielet käy.
On läsnä Lapsi, vaikk' ei häntä näy.
On aika onnellinen. Näet toisen ihmisen.
Oi jospa aina joulun aika ois.

Rukous sehän on sydämen puhetta Jeesuksen, Jouluherran kanssa. Katri-mummomme opetti meitä lapsenlapsiaan liittämään kädet ristiin siellä Karjalan kotiseudulla. Kuinka pitkiä aikoja on ollutkaan, kun sydän ei ole kääntynyt Jeesuksen puoleen itse kullakin meistä. Mutta nyt tänä jouluna, eikä vain annetaan rukouksen kautta sydämemme täyttyä Jeesuksen läsnäolosta ja havaitsemme toisemme Hänen siunauksellaan.

Voi huomina jo tuskan tuoda taas,
mut luota tämän päivän sanomaan,
ja silloin salaisuus jo sulle kirkastuu:
on Joulun Lapsi läsnä ainaian....

Ihmiselämään kuuluu iloa ja itkuja, riemua ja tuskaa, turvallisuutta ja pelkoa, terveyttä ja sairautta, eli huomina ja jopa tänään ne ovat luonamme, mutta niin on Jeesuskin, Vapahtajamme. Hän kuulee rukouksemme ja lahjoittaa uskonlahjan käydessään sydämeemme asumaan ja meitä auttamaan. Jos vain Hän saa meitä armahtaa ja auttaa. Silloin on Sinulle ja minulle joulu joka päivä todellisuutta, kuten edellä olevan joululaulun kertosäkeistö lupaa:

Voit joulun elää joka päivä vaan
ja parhaat vuotes tulet tuntemaan,
jos vain Joulun Lapsi saa
sydämessäs asustaa,
niin silloin joulu luonas aina on.

Kaija Rolig,
Ent. Lankinen Käkisalimesta

Lapsi on syntynyt

Nyt syntynyt on lapsen,
tuo lahja taivahan.
On lapsi poika neitsyen
ja poika Jumalan.
Nyt kapaloissaan uinuu hän,
sai kehdon köyhimmän.
Hän – tervetullut vieras tää –
näin vastaan otettiin.

Jos kaiken maisen rikkauden
ken yhteenliittäisi,
niin kehtoon Jeesus-lapsosen
ei sekään riittäisi,
ja kapaloissaan uinuu hän,
sai kehdon köyhimmän.
Hän – tervetullut vieras tää –
näin vastaan otettiin.

Sanat: Martti Luther
Suomennos: Helena Eeva

Metsänväen pikkujoulu

Harakka näin haasteli
ystävälleen hirvelle:
Eikö mekin, metsänväki,
pikkujoulut pidetä.
Verkkaisesti hirvi vastaa:
täs on pitkä syksy piileskelty,
ojan pohjilla oleiltu –
nyt ois aika hieman juhlia.
Kutsuttiin väki koolle,
arvioimaan asioita,
tulevia tuumimaan.
Yksimielisesti päätettiin
pikkujoulut pidetään
nyyttikestein tavalla.
Kukin tuopi kätkeistänsä,
mitä sattuu olemaan.
Niistä keitto keitetään,
makoisaksi maustetaan.
Kettu lupas leivät tuoda,
tuoret lämpimät.
Kuutamoinen ilta kaunis –
nyt metsänväki kokoontuu
suuren kuusen juurelle.
Syödään soppaa,
iloitaan ja irrotellaan,
lystyä on kaikilla.

Taimi Finni

Rajamies Matti Koppasen viime vaiheet talvisodassa

Sotatoimien alkaessa 30.11.1939 oli rajamies Matti Koppanen silloisen 7:nnen Rajakomppanian päällikön taistelulähtetä. Myöhemmin, päällikkönsä siirtyessä divisioonan panssarikomentajaksi, Koppanen toimi edelleenkin hänen taistelulähtetänsä aina helmikuun puoliväliin saakka. Tuota tehtävänsä hän piti liian rauhanaikaisena, ja hän pyysi monta kertaa päästä siitä eroon. Eroa hän ei kuitenkaan saanut. Kun Koppanen sai kuulla, että minulle oli annettu tehtäväksi muodostaa konekiväärijoukkue, niin hänelle tuli taas päähän ajatus päästä eroon tuosta tst.lähtetä tehtävästä.

***

Nyt hän kääntyi suoraan minun puoleeni ja pyysi minua puhumaan puolestaan komppanian päällikölle. Täytin hänen pyyntönsä, sillä tunsin Koppasen reiluksi ja rehdiksi sotilaaksi. Olimmekin samaan aikaan Kan. R:n rajakomppaniaan kuuluvina joutuneet paljon ja hyvinkin läheisesti toimimaan yhdessä ja kulkemaan samoja polkuja, joten tunsimme toisemme aivan liiankin hyvin.

Esitin nyt hänen pyyntönsä komppanian päällikölle, ja sain hänet suostumaan Koppasen siirtämiseen minun alaisekseni. Tästä Koppanen oli minulle suuresti kiitollinen, erikoisesti juuri siitä syystä, että hän oli päässyt osastoon, jota parhaillaan odottivat kovat taistelut vihollisen murtautuessa läpi Pölläkkälän suunnalla ja työntyessä yhä edelleen syvemmälle Vuoksen vartta ylöspäin. Saatuani hänet alaisekseni määräsin hänet yhden kk-ryhmän johtajaksi. Tämä ryhmä oli, kuten myöhemmin tulikin huomamaan, toimeliainen ja parhain joukkueeni ryhmistä. Tuohon ryhmään kuului rajamies ryhmänjohtajana ja lisäksi toinen rajamies ampujana ja kaksi reipasta, aivan rajapinnasta lähtenyt reserviläistä. Taisteluissa tämä ryhmä kärsi raskaimmat tappiot kuin mikään muu ryhmistäni.

Matti Koppanen Luprikkalan kotitalon vieressä. Matti oli syntynyt 22.6.1914.

***

Pataljoona, johon kuuluimme, suoritti 6.3.1940 heti Vuosalmen lohkolle tultuaan hyökkäyksen kuuluisaa, joka päivä omistajaa vaihtanutta Vasikkasaarta vastaan. Tähän hyökkäykseen osallistui nyt ensi kertaa joukkueeni mukana myös Matti Koppanen kk-ryhmän johtajana.

Joukkueeni oli hyökkäystä varten jaettu niin, että ensimmäinen puolijoukkue hyökkäsi oikealla, painopisteen suunnassa hyökkäävän kiväärijoukkueen tulitukena. Tähän puoli-

joukkueeseen kuului myös Koppanen ryhmänsä kanssa. Toinenkin ryhmä oli samoin puoleksi rajamiehistä ja puoleksi rajakyläisten reserviläisistä koottu. Itse etenin myös tämän puolijoukkueen mukana.

Heti alusta huomasin, että vihollisen voimakkaasta kk-tulesta huolimatta Koppasen johtama ryhmä eteni reippaasti ja tulta avaamatta aina rynnäköetäisyydelle saakka. Siellä se asetui asemaan komppanian oikealle sivustalle paikkaan, joka oli vain 30-40 metriä ryssien asemista ja jossa vielä

”Rauhan aikana sanottiin, kun ohi ammuttiin, että on niitä vihollisia sivussakin. Niin se näkyy olevankin!”.

paikalle tultaessa oli ryssiä. Nämä olivat aivan avuttomina ilman johtajaa, eivät he näin ollen osanneet tehdä mitään heidän asemansa vallanneelle konekivääriyhmäni miehistölle.

***

Tuon kiväärin asemaanmenon aikaan sattui tapaus, joka osoittaa, kuinka rajamies voi säilyttää huumorinsa silloinkin, kun taistelu on kovimmillaan ja ratkaisuhetki on kysymyksessä. Kivääriä asemaan viettäessä vetäytyi osa ryssien taisteluosastossa olleista miehistä aivan ryhmämme edessä kohti omiaan. Rajamies Rovio kantoi varsinasta konekivääriä oikealla olallaan, ja samalla hän edetessään kaivoi pistoolin vasemmalla kädellä kotelosta. Hän aikoi kaataa edessään noin 4-5 metrin päässä kulkevia ryssiä. Nyt sattui niin, että kun hän vasemmalla kädellä ampuessaan tarkoitti ampua erästä ryssiä, niin tällöin tämän vieressä toinen kaatui. Silloin hän muisti vanhan, ampumaradalta tutun sananparren ja sanoi: ”Rauhan aikana sanottiin, kun ohi ammuttiin, että on niitä vihollisia sivussakin. Niin se näkyy olevankin!”. Tämä sananparsi oli omiaan piristämään jo pitkän matkan tehneitä, lumesa edenneitä ja siitä väsyneitä miehiä, ja antoi taas uutta voimaa ja intoa yhä vain hyökätä.

***

Huomasin, että tuon rajamieshenkisen ryhmän hyökkäyshaluinen toiminta oli johtanut siihen, että ryhmä oli aivan huomaamatta edennyt jo vähän

liikaakin, koska kiväärijalkaväki oli jo jäänyt jälkeen noista reippaista, hyökkäystä tukemaan määrättyistä kk-miehistä. Annoin käskyn jäädä asemaan ja tulittaa sisäänmurtokohtaa sen aikaa, kun komppania valmisteleekin rynnäköä.

Lähdin itse taistelulähtetäni kanssa ottamaan selvää, kuinka on toisen kk-ryhmän käynyt, kun sen toiminnasta ei kuulunut paljoakaan. Totesin ikäväkseni, että toinen ryhmä, joka eteni vasemmalla sivustalla, oli jo menettänyt yhden parhaista miehistään, nimittäin ampujan, rajamies K. Tainon. Ryhmä oli jo joutunut siirtymään voimakkaan kk-tulen pakottamana vähän taakse. Annettua käskyn kiväärin siirtämisestä uuteen asemaan lähdin taas seuraamaan, kuinka oikealla oleva Koppasen kivääri toimii.

Kivääri oli edelleen samassa asemassa ja ampui vuoroin sisäänmurtokohtaa ja vuoroin uutta, jälle ilmestynytä pakenevaa vihollista. Näin kuitenkin, että taas yksi parhaista rajamiehistäni, B., oli tavannut kohtalonsa. Hän oli saanut aivan keskiotsaansa reiän kiväärin luodista. (Tuo luoti oli kuitenkin käynyt niin onnellisesti, että vaikkakin pidimme häntä jo menneenä miehenä, tuli hän eräänä kauniina kevätpäivänä sairaalasta ja ilmoitti olevansa aivan terve. Vain sormenpään kokoinen reikä oli otsassa muistona).

***

Tuo hyökkäys, jossa huomioni kiintyi eniten Koppasen johtamaan kk-ryhmän loistavaan toimintaan, ei sittenkään onnistunut, ja komppania oli pakotettu raskain tappioon vetäytymään entisiin asemiinsa. Niin jäi uusimatta tuo Vasikkasaaren omistajien vaihto, ja tuo hyökkäys olikin viimeinen sitä vastaan tehty. Vihollinen oli jo saanut koottua sinne paljon miehiä ja noita kaikille kiusallisia suorasuuntausasetta, joten uupunein voimin ei enää päästy saareen.

Komppania, johon kuuluimme ja jonka puolustusta eräissä tukikohdissa Koppasen kiväärin oli tukemassa, kärsi seuraavina päivinä raskaat tappiot vihollisen yhä vain saadessa lisää tykistöä. Se tuhosi varustamattomissa asemissa puolustautuvan komppanian

melkein olemattomiin.

***

Maaliskuun seitsemäs oli rajamies Koppasenkin viimeinen päivä tämän taistelun merkeissä. Olin tukikohdan päällikön luona, ja Koppanen lähetti minulle sinne ilmoituksen toteamiseksi vihollisen tulipisteistä, kysyen samalla, voiko mahdollisesti tulittaa avonaisesta asemastamme noita ”rotatapyssyjä”. Mentyäni toteamaan hänen tekemiään havaintoja huomasin hänen tehneen viimeisen ilmoituksen esimiehelleen.

Vihollinen oli, huomattuaan konekiväärimme paikan, ampunut salakavalan ammuksensa kohti asemaamme ja saanut aivan täysosuman, joka oli vienyt tähytämässä olevan kiväärin johtajan ja hänen vierelleen hetkeksi levähtämään jääneen patruunankantajan manan majoille, sekä haavoittanut konekiväärimme ampujaa.

Tuosta urhoollisesta kk-ryhmästä oli jäljellä vain yksi mies. Sittenkään tuo kivääri ei hellittänyt, vaan tuo yksi mies, joka jäi eheänä kiväärille, hoiteli sitä yksin 8 tuntia, ampuen tänä aikana 9 patruunavyötä ja pitäen vihollisen pyrkimykset päästä oikealta tukikohdamme sivustaan vain hetken haaveina.

Näin oli päättynyt erään rajamiehen, joka etsi itselleen oikeaa tehtävää, kauris ja toisillekin rajamiehille esimerkiksi toiminta. Kunnia hänen muistolleen!

Res. Vänr. N. Kauppila

Sakkolan Luprikkalan pajan seppä Aukusti Koppasen perheen jäsenet ovat siirtyneet ajasta iäisyyteen. Toini Jääskeläinen, os. Koppanen, kuoli 20.2.2003 Haminassa.

Lapsista Matti Koppasen urotyö 7.3.1940 talvisodan rajamiehenä, siitä kertoi 25.1.1941 hänen esimiehensä suppeassa Rajamme vartija -julkaisussa. Sain kirjoituksen käsiini vasta tänä vuonna.

Matti on haudattuna Alavuden sankarihaukalle.

Eero Koppanen, Pirkkala

Pieniä muistikuvia tytön ja nuoren naisen elämästä Metsäpirtissä ja Kurikassa

Kaikkien Karjalaan kotinsa menettäneiden muistoista saisi monta kosketavaa tarinaa. Jokaisen evakon elämänvaiheet olisivat julkaisemisen arvoiset, mutta vain yksi niistä on Impi Sinkkosen tarina.

Tutustuin Impiin kuusikymmentä -luvun lopulla, kun hänestä tuli vanhimman sisareni anoppi. Ensimmäisenä Impistä on jäänyt mieleen iloinen nauru ja hersyvä karjalan murre. Niin - ja tietysti ne ihanat Impin piirakat! Nauru ja murre ovat yhä tallella, mutta piirakoita ei Impi enää jaksa useinkaan paistaa.

Aloitetaanpa alusta.

Saaroisissa

Impi syntyi 27.5.1920 Saaroisissa äidin, Anna-Mari Torikan tyttönä. Isänsä Impi ei ole koskaan tavannut. Mummolassa viettämästään ajasta Impillä on hyviä muistoja.

- Siellä minäkin sain olla vapaasti lapsi, ei tarvinnut koko aikaa vahtia pienempiä sisaruksia. Naapurin pojan kanssa oltiin lehmä paimenessa Tapparissa ja ne hyväkkäät karkasivat usein Venäjän puolelle.

Impin ollessa noin viisivuotias meni hänen äitinsä naimisiin ja he muuttivat Hatakanmäelle.

Hatakanmäellä

Uudessa kodissa Impin päätehtävänä oli hoitaa nuorempia sisaruksiaan, vaikka hän itsekin oli vielä aivan lapsi. Kaikkiin maatalon töihin piti myös osallistua, joten leikkeihin ei paljon jäänyt aikaa. Eihän se elämä isäpuolen talossa kovin helppoa ollut. Kovalla kädellä kuritettiin, jos teki jotain koiruuksia.

- Kerrankin olin jostakin vihainen, kun minut pantiin kirnuamaan voita. En laittanut kirnun kantta kunnolla kiinni ja maidot roiskui pitkin lattiaa.

Pyhisin piti lasten istua hiljaa ja kuunnella, kun isäpuoli luki Raamatua, pyhäkoulussa piti myös käydä joka sunnuntai.

Yksi työtehtävä on eläinrakkaalle Impille jäänyt hyvin mieleen.

- Hevoset vietiin aamulla hakaan ja haettiin illalla pois. Minäkin pääsin usein ratsastamaan hevosen selässä, se oli pikkutyöstä mukavaa, vaikka keran hevonen puraisi kipeästi jalkaan.

Lastenhoidon ohella joutui Impi usein myös keittämään ruokaa, kun äiti oli pelloilla töissä. Eipä pikkutyttö paljon muuta osannut kuin keittää perunoita.

- Perunoiden kanssa syötiin sienvoita. Piirakat ja leivät paistettiin kotona, uuniruokia tehtiin paljon. Jos leipä pääsi loppumaan, käytiin naapurista lainaamassa. Sitten kun kotona taas leivottiin, vietiin laina takaisin.

Ruokapöydässä oli usein myös hersyyni- ja tataripuuroa. Naurista, herneitä ja papuja syötiin paljon ja tietysti marjoja ja sienä. Jokaisella lapsella oli oma omenapuu, jota piti hoitaa hyvin, että tulisi paljon omenia.

Kouluun Impi pääsi vasta vähän vanhempana, sitten kun lastenhoidolta jouti.

Kun ikää tuli tarpeeksi, noin kaksi - kolmtoista vuotta, lähti Impi ensimmäiseen palveluspaikkaansa. Se oli paimenen paikka Hyytiän Paavolla, myös navettatöitä siellä joutui tekemään. Tässä paikassa kului kaksi vuotta.

- Panin palkkarahat säästöön ja sain ostettua polkupyörän. Se maksoi muistaakseni 200 markkaa.

Seuraavassa palveluspaikassa, Peltosen Jussilla Impi oli piikana yhden vuoden. Siellä ollessa hän kävi rippikoulun, jota pidettiin siihen aikaan kaksi viikkoa syksyllä ja kaksi viikkoa keväällä. Viiden kilometrin matka

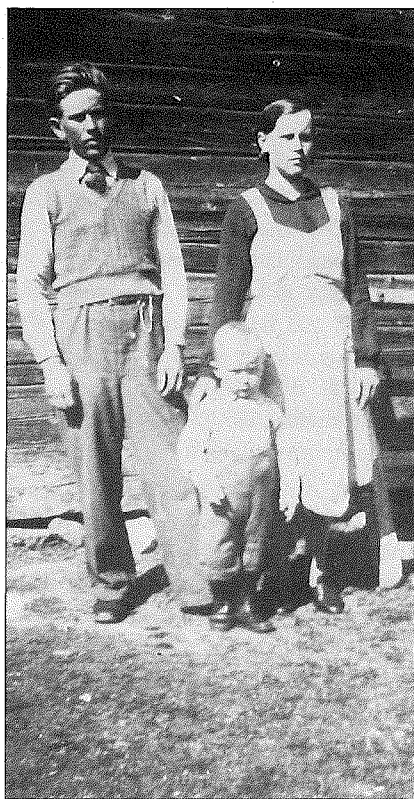
kirkolle taittuikin mukavasti uudella pyörällä.

Viimeistä palveluspaikkaansa, Hatakan Jalmarin taloa, Impi muistaa erityisen lämpimästi.

- Hatakan emäntä opetti minulle kaikki mahdolliset taloustyöt, piirakoiden leipomisesta alkaen.

Hän sanoi muun muassa, että naimisiin ei pidä mennä ennen kuin osaa tehdä miehen paidan.

Hatakalla ollessa alkoivat myös pojat koputella aitan ovelle. Ison talon poikaa ei Impi päästänyt aittaansa, mutta Sinkkosen Nikolai pääsi. Nuoret olivat tavanneet tansseissa, joita pidettiin suojeluskunnan harjoitustalolla.

Impi, Nikolai ja Jussi Kurikassa keuhkokuumeen jälkeen 1941. Tämän jälkeen Impi ei enää nähnyt miestänsä.

Lapanaisissa

Vihillä nuoripari kävi kahdestaan pappilassa. Häät vietettiin sulhasen kotona, jonne sulhanen ystävineen haki morsiamen kotoaan. Morsian antoi kaaseille, ystävilleen, lahjaksi kahvikupin ja lautasen, sulhanen omille ystävilleen nenäliinat. Anopille piti ostaa pukukangas, appi-ukolle ja sulhasen veljelle paidat.

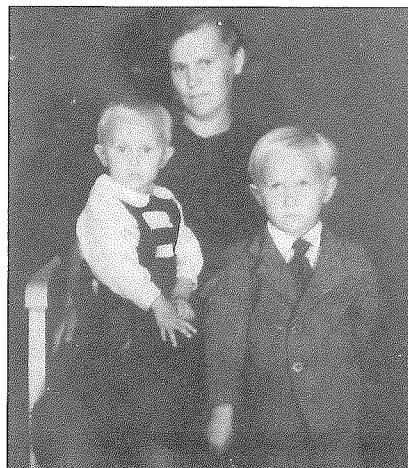
- Naapurin riihessä tanssittiin. Sinne tuli kuokkavieraita, jotka aloittivatkin kovan tappelun ja tanssit piti lopettaa.

Yhteiselämä aloitettiin pienessä tuvassa, jossa asuivat nuorenparin lisäksi miehen vanhemmat ja veli. Miehet kävivät rakennuksilla töissä, Impi hoiti anopin kanssa pientä tilaa.

- Anoppi oli oikein hyvä ihminen. Yhdessä aina tuumattiin, miten työt tehdään ja sopusäilyi hyvin.

Vuoden verran ehti nuoripari olla yhdessä ennen kuin sota alkoi. Impi kääntäisi seitsemän kuukauden ikäisen pojan vilttiin, otti mukaan tyhjän maitopullon ja käsilaukkunsa ja niin lähdettiin lautarantaa kohti. Metsikössä piti oleskella koko päivän, venäläisten koneet lensivät ylitse, tykit pommittivat lautan aluetta. Vasta illansuussa päästiin lautalla Taipaleen ylitse, siitä kuorma-autoilla Kiviniemeen ja matka kohti tuntematonta alkoi.

- Metsässä tapasin mieheni tädin, joka oli lähtenyt lehmien kanssa matkaan ja sain pojalle maitoa. Meidän pieni koira jäi uunin luokkuun makamaan, kun pommeja alkoi tulla. Mikä lie senkin raukan kohtalo ollut.

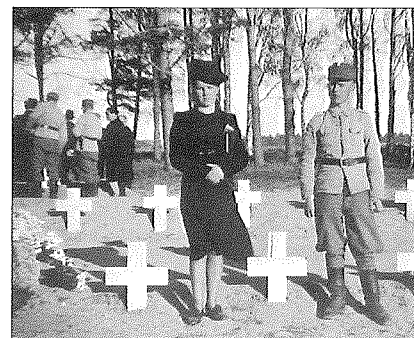
Nuori soteleski poikiensa Maunon ja Jussin kanssa Kurikassa.

Kurikassa

Impin evakkomatka jatkui Kiviniemestä härkävaunussa Rantasalmelle ja sieltä Juvalle, missä oltiin talvisodan loppuun saakka. Mies palasi sodasta ja muutettiin takaisin Rantasalmelle. Keväällä 1941 perheen uudeksi asuinpaikaksi määrättiin Kurikka. Luomankylästä saatiin oma tupa, jossa koko perhe, Impi ja Nikolai, pojat Jussi ja Mauno, anoppi ja appi sekä miehen tati saivat olla yhdessä.

Viikkoa ennen juhannusta 1941 Impi saatteli miehensä Kurikan asemalla uudestaan sotaan. Mies kaatui heti hyökkäysvaiheessa 30.7.1941 ja Impi jäi soteleskeksi vain 21-vuotiaana. Nikolai haudattiin Metsäpirttiin, kun luultiin, että sinne päästään takaisin.

- Anoppi ja appi lähtivät 1942 takaisin Metsäpirttiin. Minua ei päästetty, kun oli kaksi pientä lasta. Takaisinhan sieltä piti muidenkin tulla.

Metsäpirtissä Nikolain haudalla Eino-veljen kanssa.

Kurikassa asuttiin eri paikoissa ja Impi kulki taloissa tehden kaikenlaisia töitä tädin hoitaessa poikia. Aluksi oli tietenkin hankaluuksia, kun pohjalaisten tavat ja murre olivat niin erilaisia kuin karjalaisten. Naurua riittikin usein, kun väärinkäsityksiä selviteltiin.

- Minulla ei ole mitään pahaa sanomista kohtelusta täällä Kurikassa. Omasta käytöksestä ja asenteesta on kiinni se, miten elämässä pärjää. Minä olen tullut hyvin ihmisten kanssa toimeen ja aina on apua saanut, kun on tarvinnut.

Kun Kurikasta tuli virallisesti Impin kotipaikka, hän sai ostaa pienen maapalan ja aloitettiin oman tuvan rakentaminen. Vanhasta pappilan aitasta saatiin hirret ja justeerisahalla kaadettiin tukkeja. Veli oli apuna rakentamisessa

Impi 80-vuotispäivänään kotinsa portailla.

ja uuteen kotiin päästiin muuttamaan joulukuksi. Ulkokartano tehtiin seuraavana kesänä, lehmää saatiin pitää siihen asti naapurin navetassa. Naapuriin rakennettiin kansakoulu 1955, jonne Impi pääsi siivoojaksi. Siinä työssä kuluikin 27 vuotta

- Se oli elämän parasta aikaa. Työpaikka oli mukava ja lähellä. Pojat kasvoivat ja alettiin pärjätä rahallisestikin.

Impin elämään on sisällynyt paljon surua ja menetyksiä, mutta myös ilonaiheita on annettu. Hän hoiti tädin ja anopin hautaan saakka, molemmat poikansa Impi on myös joutunut hautaamaan. Nykyisin Impi elelee koiran ja kissan kanssa samassa tuvassa, jota veljen kanssa rakennettiin. Yksinäistä ei elämä kuitenkaan ole, melkein joka päivä joku käy vieraisilla ja Impi käy usein tuttavien luona. Myös rakas pojantytär käy Vaasasta usein mummiaan katsomassa.

Impin tarinaa kuunnellessa täytyy hiljaisen kunnioituksen vallassa ihmetellä, miten kukaan voi selvitä tuollaisista vastoinkäymisistä. Impi antaa siihen vastauksen, joka sopii varmaan kaikille elämänohjeeksi.

- Kun mieheni kuoli, luulin, että elämä loppuu siihen. Ei ollut enää rakasta Metsäpirttiä, ei omaa kotia Kurikassa-kaan ja kaksi pientä poikaa hoidettava. Karjalaisten perusluonteella, iloisuudella ja uskolla tulevaisuuteen sekä Jumalan apuun turvaten olen kuitenkin jaksanut päivä kerralla eteenpäin.

Sirpa Loponen

Metsäpirttiläisten muistoille aukesi oma arkisto

Mynämäen kirjastossa vietettiin marraskuun lopussa juhlahetkeä noin viidenkymmenen eri ikäpolvia edustaneen metsäpirttiläisen voimin.

Samalla toteutui Metsäpirtti-seuran pitkäaikainen hanke, oman arkiston perustaminen tähän saakka hajallaan eri puolilla säilytetyille kotiseutuaineistolle. Paikka arkistoa varten löytyi Turun tuntumasta, Mynämäestä, mistä suuri joukko alkuperäisiä metsäpirttiläisiäkin löysi aikanaan uuden asuinpaikan.

Ennen avajaisia kirjaston luovuttaman arkistohuoneen hyllyille koottiin mm. Metsäpirtistä ja sen asukkaista kertovat kirjat. Huoneen seinille ripustettiin karttoja ja ylimmäksi uusi, kymmenisen vuotta sitten valmistunut, Suvannon lohen koristama Metsäpirtin vaakuna.

Jo ennen avajaisia arkiston puuhamihiin ottivat yhteyttä monet, joilla on hallussaan vanhoja papereita, kuvia ja muuta arkiston sopivaa. Niinpä materiaalia alkoikin ilmestyä hyllyille nopeaan tahtiin.

Avajaistilaisuudessa arkisto sai lisää lahjoituksia, mm. asiakirjoja ja muistelmäänitteitä. Metsäpirtti-seura toi arkistoon sijoitettavaksi myös arvokkaan muistoesineen, sanoittaja-runoilija Helena Eevan kantaman lottamerkin.

Avajaissanoissaan seuran puheenjohtaja Kalevi Hyytiä totesi Mynämäen kunnalta käyttöön saadut tilat upeiksi. Kunnan edustajat saivatkin lämpimät kiitokset viemisikseen tilaisuudesta.

Kirjastonjohtaja Matti Nepponen puolestaan piti uutta arkistoa ylpeyden aiheena kirjastolle ja toivotti sille menestystä.

Arkiston tavoitteena on koota perinnetietoa nykytekniikan avulla yhteen paikkaan, ja siten kirkastaa historiaa sekä meille että jälkipolville, totesi Hyytiä.

Metsäpirtti-seuran sihteeri Ilmi Pesonen luovutti arkiston puuhamiemille Kari Ahtiaiselle ja Markku Lemmetille talletettavaksi arvokkaan muistoesineen, runoilija Helena Eevan Lotta-merkin.

Heti avaussanojen jälkeen uudelle arkistolle luovutettiinkin lisää arvokasta tietoa talletettavaksi.

Valto Martelius toi arkistoon paksun nipun isänsä Niilo Marteliuksen papereita. Niilo Martelius toimi Metsäpirtissä kunnan ensimmäisenä taksiautoilijana ja Mynämäen vuosinaan hän oli mukana mm. Metsäpirtin hautausmaalle pystytetyn muistomerkin toimikunnassa.

Heti perään tuli nippu lainhuudatusasiakirjoja.

Lahjoitukset otti vastaan arkiston yhdyshenkilö Kari Ahtiainen. Hän kiitti sekä paikalla olleita lahjoittajia että niitä, jotka jo aiemmin olivat ehtineet luovuttaa hallussaan ollutta materiaalia uuteen arkistoon.

Hän muistutti, ettei alkuperäisten kappaleiden jättäminen arkistoon ole nykyään välttämätöntä. Niin valokuvat, paperit kuin tallenteetkin saadaan kopioitua, jos omistaja itse haluaa pitää ne vielä omassa hyllyssään.

Joulutapoja ja sotamuistoja

Kun oman kunnan kirjoitettu historia oli jo valmiiksi hyllyillä, uusi arkisto sai kummilahjakseen Metsäpirtti Seuralta tukevan paketin Sakkolan historiaa - kuuluihan Metsäpirtti vuoteen 1903 asti Sakkolan pitäjään.

Metsäpirtin Ahtiaisten sukuseuralta arkisto sai viirin ja kaksi cd-levyllistä vuonna 1884 syntyneen Aune Ahtiaisen haastatteluja, jotka on äänitetty vuonna 1962. Niissä kerrotaan mm. hää- ja joulutavoista, rotinoista ja Turun liepeille Lietoon päättyneestä evakkomatkastasta.

Jo arkistoon saatujen esineiden ja papereiden lisäksi on tullut myös lisää vinkkejä aineistoista, jotka tähän saakka ovat odottaneet sopivaa sijoituspaikkaa, kertovat Kari Ahtiainen ja hänen kumppaninaan hankkeessa toimiva Markku Lemmetti.

Arkisto on avoinna Mynämäen kirjaston aukioloaikoina. Mietoisissa asuvan Kari Ahtiaisen tavoittaa puhelimitse numerosta 02-4310606.

Raija Herrala

Metsäpirtti Seuran hallitus uusiutui

Syyskokous teki päätöksiä, jotka muoivasivat yhdistyksen hallitusta uuteen uskoon. Pitkän aikaa toiminnassa vaikuttanut Pentti Rajaheimo jättäytyi hallituksesta ja Vesa Hämäläinen jätti paikkansa henkilökohtaisista syistä. Heidän tilalleen valittiin Raija Haapsaari Tampereelta ja Marja-Liisa Vesanto Klaukkalasta. Mauno Vaski jätti myös hallituksen ja hänen jäljelle jääneeksi yhden vuoden toimikautekseen valittiin Teuvo Hatakka. Ensimmäistä kertaa hallituksessa on naisennemmistö - neljä naista ja kaksi miestä plus puheenjohtaja Kalevi Hyytiä, joka valittiin uudestaan yksimielisesti yhdistyksen puheenjohtajaksi.

Yhdistyksen toiminnan pyörittämi-

seen nimettiin myös tarvittavat toimikunnat. Juhlatoimikuntaa vetää Airi Kosonen, tarinailtojen tarjoilun hoitaa Inkeri Okka ja tiedottamisesta vastaa Ilmi Pesonen. Tänä vuonna toimintansa aloittaneeseen Metsäpirtti Seuran Metsäpirttijärjestöt toimikuntaan nimettiin esitetyt henkilöt: Etelä-Pohjanmaan Metsäpirttikerhosta Esko Lyländer, Mauno Hämäläinen ja Sirpa Loponen - Uudenkaupungin Metsäpirttikerhosta Anneli Virtanen ja Matti Eeva - Tampereen Metsäpirttikerhosta Helka Korpela, Raija Haapsaari ja Julia Keski-Mäenpää - Kirvesmäkikerhosta Mauri Ukkonen, Helli Paakkinen ja Airi Touru - Metsäpirtin Ahtiaisten Sukuseurasta Markku Saarinen ja Jouni Ah-

tiainen. Kokouksessa valittiin Metsäpirtti Seuran edustajiksi Kalevi Hyytiä, Kimmo Laulajainen, Ossi tuokko ja Ilmi Pesonen.

Metsäpirtin sotalapset

Kaipaen yhteyttä sotalapsina olleista metsäpirttiläisistä.

Olin itse Ruotsissa.

Haluaisin koota

yhteisiä kokemuksiamme.

Ottakaa yhteyttä.

Ilmi Pesonen

puh. 09-694 6309 tai

ilmi.pesonen@welho.com

Turun seudun metsäpirttiläiset tapasivat

Eri tahoilta on herännyt kiinnostus saattaa yhteen Turun seudulla asuvat metsäpirttiläiset.

Muutama aktiivi kutsui koolle tuntemia pirttiläisiä Turun Upseerikerholle 29.11.2003. Veikko Repo otti ohjat käsiinsä.

Yhteensattumista huolimatta paikalle kertyi 16 henkilöä, enemmän kuin uskallettiin odottaa ja pöydän ääreen

mahtui. Tuoleja onneksi riitti.

Läsnä olleet olivat innostuneita tapaamisesta. Yksiaikainen päätös oli perustaa Turun seudun Metsäpirttikerho, epämuodollinen yhdyselin järjestämään tapaamisia myös ensi vuonna.

Koollekutsujaksi lupautui Niilo Kiiski puh. 02-4383167 tai sähköpostitse: niilo.kiiski@pp.nic.fi

Ottakaa yhteyttä häneen, jos asia

kiinnostaa. Tarkoitus on järjestää seuraava tapaaminen helmikuussa.

Metsäpirtti Seuran puheenjohtaja Kalevi Hyytiä oli hyvin tyytyväinen tapaamiseen ja toivotti onnea uudelle kerholle.

Turun seudulla on paljon Metsäpirtti-juurisja, joilla ei tätä ennen ole ollut yhteyttä toisiinsa eikä muihin metsäpirttiläisiin.

VIRKIN VIRKKEET

Joulu - juhlista jaloin

Jouluvalmistelut ovat loppusuoralla ja koko maa hiljentyä joulun viettoon perinteisin tavoin kukin tahollaan.

Markkinavoimat ovat hehkuutaneet jo hyvissä ajoin tuotteitaan ja koteihin on tulvinut punavärisiä, kiiltäviä mainoslehtisiä, joiden hävittäminen uunissa polttaen ei oikein onnistu.

Toivoa sopii, että perheissä olisi yhdessä aikaa jouluvalmisteluihin, niin kuin lapsuus ajasta on mieleen painunut. Veikko Juvosen ja Paavo Liskin jouluisia muistikuvia on tässä lehdessä luettavana toisaalla.

Nyt eletään kuitenkin EU-Suomessa, mutta jouluperinteistämme meidän ei

silti tarvitse luopua. Hautausmailla käynnit läheisten haudoilla ja jouluvesperit ja jumalanpalvelukset ovat yhä tarjolla. Kynttilöiden sytyttäminen on mahdollista nykyään myös muuante haudattujen muistoksi niille varatuille paikoille.

Erityisen lähelle ajatuksiani ovat tulleet sankarivainajien muistomerkit. Olen vuoden mittaan saanut hyvin koskettavia kertomuksia sota-ajan tapahtumista erityisesti Sotiemme-Vuoksela historiikin keräilytietojen muodossa.

Kuluva vuosi on kohta päättymässä ja on vuosi-inventoinnin aikaa. Katseet ja suunnitelmat ovat lisäksi jo ensi kesässä.

Matka Vuokselaan on jo ajoitettu taphtuvaksi 22.-25.7.2004.

KESÄPÄIVÄ KARJALASSA-juhla Käkisalmen linnan pihassa 24.7.2004 sisältyy myös matkaohjelmaamme.

Juhlajärjestelyt ovat edenneet ja asi-at ovat pääosiltaan jo sovittu yhteistyössä käkisalmelaisten kanssa.

Toivotan kaikille
Suvannon Seutu -lehden
lukijoille hyvää joulua
tutun laulun sanoin:

*Joulupuu on rakennettu,
joulu on jo ovelta.
Namusia ripustettu,
ompi kuusen oksille.*

Kaikkaa hyvää
tulevalle vuodelle.

Taisto Virkki

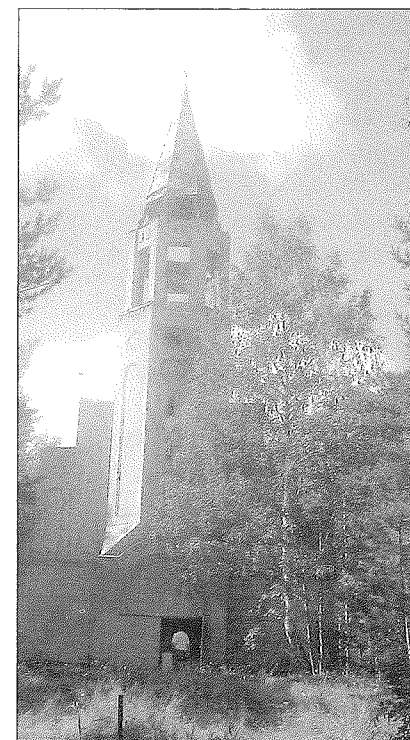

Ensi kesän juhlaa koskeva palaveri pidettiin Tampereella 20.11. Oikealta Petri Novitsky/ Futurist Oy, Erkki Pärssinen/Vpl. Pyhäjärvi, Valentina Golenkova/Käkisalmi, Sari Mäkinen/ Lomalinja Oy, Juhani Huppunen/Räisälä, Andrei Dimitriev/Käkisalmi, Maria Lihaja/Käkisalmi, Mauri Lepola/Karjala-lehti, Antero Pärssinen/Vpl. Pyhäjärvi ja Taisto Virkki/Vuoksela.

Näin syötiin Vuokselaan joulunaikaan

Joulusta oli vuoden suurin juhla. Pari viikkoa kestävä joulunaikaan oli keräytynyt monia erilaisia tapoja, sellaisiakin, jotka olivat alkuaan kuuluneet toisiin yhteyksiin. Monet vanhat tavat olivat unohtuneet tai käytössä rapistuneet. Jouluelämä ei enää vuosikautiin oltu tuotu lattialle, joululeikitkin olivat suurelta osin jääneet käytöstä pois.

Jouluruuat olivat säilyneet samantapaaisina. Joulukinkku, joulukalja, salaatti eli rosolli, lanttu- ja perunalattikko sekä setsuurileipä, olivat olleet vanhastaan seremoniaalisia ruokia. Vesiinkeleitä tehtiin joka jouluksi. Tapaninpäivänä syötiin aina talkkunaa, sanottiin: "Saavat lapset voita syyvä, isännät sianlihaa ja emännät talkkunaa".

Paavo Liski menossa Vuoksen kirkkoon 4.8.2000.

Vuoksen entiset kirkonkellot Pyhän Ristin kellotapulissa Hattulassa.

Joulukuusi koristeineen kuului tietenkin tapaan ja joulupukki kävi aina niissä taloissa, joissa oli lapsia.

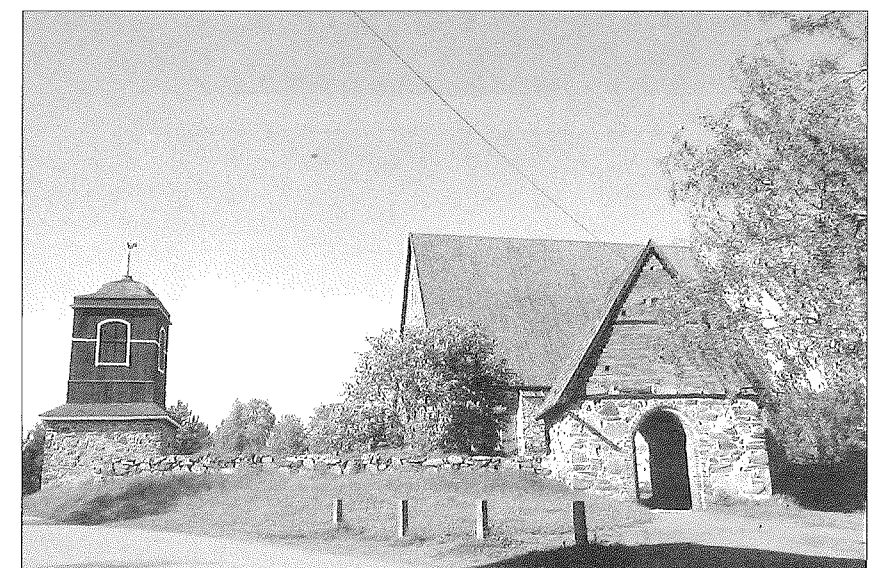
Kaiken joulunvieton maallisuuden takana oli kuitenkin tietty kristillinen juhlamieli ja vakavuus. Jouluevanke-lumia mentiin kuulemaan varhain aamulla kirkkoon, mutta jo aattoiltana laulettiin kotona jouluvirsiä.

Tapaninpäivä oli hiljaisen, kotona vietetyn joulupäivän jälkeen yleinen kyläilypäivä. Ennen valjastettiin jo hyvin aikaisin aamulla hevonen kirkkoreen eteen ja lähdettiin naiset ja lapset mukana "tahvana-ajoon". Taloon

tultaessa kysyttiin "Onks Tahvana koton?". Jos oli, tarjoiltiin isännälle ryy-pyt ja emännälle ja lapsille kahvit. Tarinoitiin kotvan ja lähdettiin toiseen taloon. Ennen vanhaan ajeltiin vielä seuraavinkin päivänä, joiden nimet olivat löntys ja lantus.

Loppiaisenä ei erikoisia juhlatapoja muisteta olleen. Joulukynttilä poltettiin silloin loppuun, joulukuusta pidettiin joissakin taloissa vielä pari päivää loppiaisen jälkeen sisällä. Sitten alkoivatkin "reikälevät ja varsiviikot".

Paavo Liskin muistikuvia
Lähde: Vuoksela kuvina -teos

Pyhän Ristin kirkko Hattulassa kellotornissa soivat kesäisin Vuoksen kirkonkellot.

“Ei jouva joulu al, pyhä al pyllyllee”

Kotoisia joulumuistoja Vuokselasta

Näin joulun alla on mieluisaa palauttaa muistoja entisistä jouluihin vanhalta kotiseudulta. Meidän muistoissamme siellä sykki vilkas elämänmeno. Siellä Karjalassa vietettiin joulua ja myös odotettiin sitä. Lapsilla sen odotus itse asiassa alkoi jo siitä, kun vanhempi väki sanoi: “Mikkeliä potatti kuoppaa, naurit kassaa ja pellavist päistäret pois”.

Joulua odotettiin myös siksi, että se tiesi pimeän ajan kääntymistä valoa kohti. Sotien edellinen Vuoksela oli vielä vailla sähkövaloa. Sen vuoksi syksyn kaamosaika oli paljon pimeämmän ja ikävämmän tuntuinen kuin nyt. Silloin sytytettiin hämähäikön jälkeen

öljylamppu tuvassa ja tupa olikin karjalaisen kodin keskus, jossa perhe yhtenäisenä kokoontui. Kun tuollaisen myöhäissyksyn pimeänä iltana kulki Uudenkylän läpi vievää tietä pitkin, näki talojen ikkunoista tuikkivat vähäiset valot. Jossakin mutkassa tuli vastaan hevosties kieseissään ja tuolla asteli naapurissa hämähäimässä ollut kulkija öljylyhtyneen. Tuuli puhaltaeli Vuokselta päin ja tuntui tuovan tuon suuren virran kosteutta tullessaan ja Vuoksen takaa näkyivät Pölläkkälän sahayhdyskunnan monet valot.

Joulunalusaikaan kuului myös sään ennustaminen “talvenpenkistä”. Mikä oli “talvenpenkki”? Jonain kuulaana

aamuna sen voi nähdä idän ja kaakon välisellä taivaanrannalla matalana, paikallaan pysyvänä pilvumuodostelmana. Sen yläpinnan tasaaisuudesta tai jyrkistä vaihteluista voitiin päätellä talven luonne. Itse asiassa “talvenpenkki” oli vain Laatokasta kohonneen sumupilven ylintä osaa.

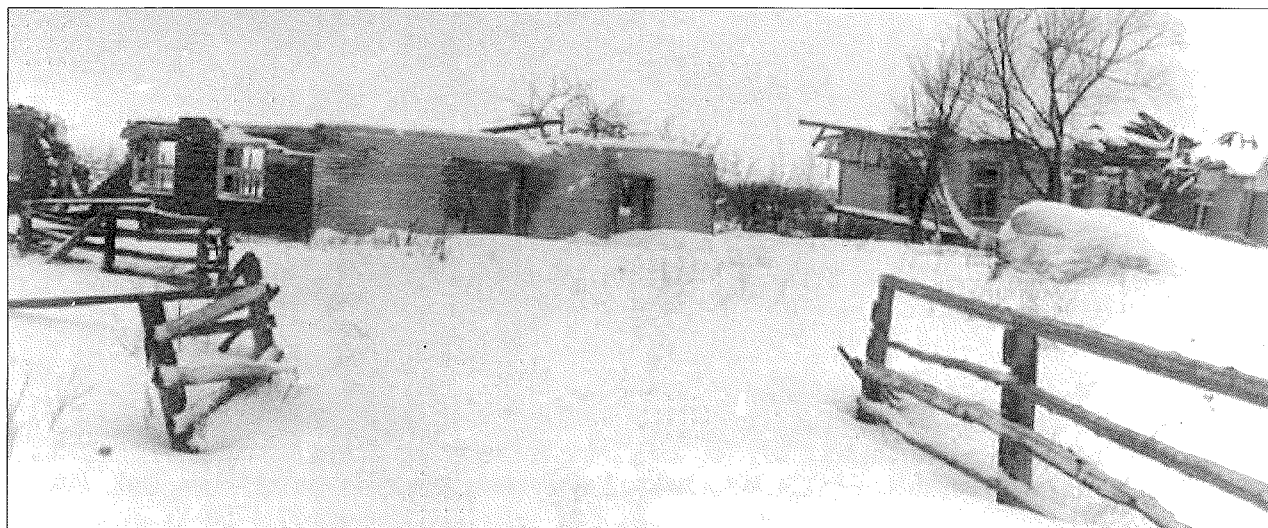
Mutta joulu lähestyi ja pian olivat edessä jouluvalmistelukiireet. Ja tuolloin oli kiirettä sekä emännillä että miesväellä. Sananparsi sanoi: “Ei jouva joulu al, pyhä al pyllyllee”.

Miehet varasivat puita ja karjalle ruokaa, emännät siivosivat ja lopulta paistoivat. Mieleeni on jäänyt muistoja eräistä kauppamatkoista joulun alla,

Ventelän eli Tahvo ja Anna Maria Juvosen talo Vuokselan Uudessakylässä, Veikko Juvosen vanhemmat.

Ventelän talo loppiaisena 1942 talvisodan runtelemana

jotka tehtiin tietysti hevosella. Oli lunta ja pakkasta, reki nari ja vällyn alla tunti joulun läheisyyden aitona katsellessa taivaalla kiiluvia tähtiä. Tavaroiden paljous Uudenkylän Osuuskaupassa näytti ihmeelliseltä ja paljon valtavammalta kuin nyt Stockmannin tavaratalossa. Ja jouluostokset sitten, ne olivat jännittäviä. Ostettiin sellaista, mitä ei muulloin ostettukaan. Kynttilöitä ja kiiltävissä papereissa olevia kuusen karamelleja. Ostettiin siirappia, rusinoita ja muita herkkuja. Sitten vähän jo vanhempana tuli myös lahjojen ostamisen tai tekemisen mielihyvä.

Näin päästiin vähitellen jouluaattoon, päästiin siihen hetkeen, jolloin kuusi kannettiin sisään. Lämpö irroitti siitä tunnelmallisen tuoksun. Siihen yhtyi paistuneen kinkun makuhermoja kutkuttava tuoksu ja silmää hiveli puhtaaksi pesty lattia, seinä ja penkit. Kuusen koristaminen, kynttilöiden sytytminen, jouluaateria herkkuihin, joulusauna, pukki ja lahjat sekä joulu-evankeliumi ja laulut. Niin, kaikki ne tekivät karjalaisesta jouluaatosta tunnelmallisen ja ikimuistosen.

Sitä seurasi joulupäivä kirkkoineen

ja “Tahvananpäivä” ajeluineen ja kylämatkoineen. Silloin kysyttiin: “Onks Tahvana koton? Karjalaisilla kyläteillä oli vilskettä. Hevoset ravasivat, kulukset kilisivät ja päivän mittaan ehdittiin vierailla useassakin talossa. Ja kun kylässä käytiin aina myös toki tarjottiin ruokaa ja juomaa. Niinpä sitten olikin monesti aihetta todeta: “Syyvä pittää, vaikkei tervettä päivää näkis”. Tapaninpäivä olikin iloinen päivä ja silloin todella elettiin sananparren mukaisesti: “Ilosta ellää pittää, vaikk päivää vähemmän”.

Nämä karjalaiset joulu kotona Vuokselassa ovat rakkaita muistojen jouluja niille, jotka itse ovat eläneet niitä menetetyillä mailla. Mutta ne ovat arvokkaita perinteitä myös niille, jotka ovat varttuneet uusissa olosuhteissa. Vanhaan me emme kuitenkaan voi palata eikä se ole tarkoituksaan, vaan joulu on otettava vastaan sellaisenaan kuin se kunakin aikakautena muodostuu. Mutta on myös muistettava, että “Joka ei vanhaa tunne, se ei uuttakaan ymmärrä”.

Veikko Juvonen

Veikko Juvonen Ventelän pihalla heinäkuussa 2002 piha-alueella jäljellä perustuksia, kaivo, juhannusruusuja ja palava rakkaus kukkimassa.

VUOKSELA-SEURA ry

Järjestää
arepyhäiltatilaisuuden
30.12.2003 alkaen klo 18
Karjalatalolla
Käpylänselä 1, Helsinki.

- * Tervetuloa laulamaan
joululauluja
- * Esillä kuluneen vuoden
kuvasatoa
eri tapahtumista
- * Keskustelemaan
ensi vuoden
Vuoksela-
juhlasuunnitelmista

- * Tietoa ensi kesän
kotiseutumatkasta
22.-25.7.04 teemalla;
**MUISTOJEMME
VUOKSELA
ELÄÄ MIELISSÄMME**
- Kotikylät
- Maisemat
- Taistelutantereet

Lisätiedot/
ennakkovaraukset
Taisto Virkki
p. 050-5538607,
taisto.virkki@luukku.com

PS. ILMOITTAUDU
AJOISSA
(paikat täytetään
ilmoittautumis-
järjestyksessä)

Karjala- rakkauteni

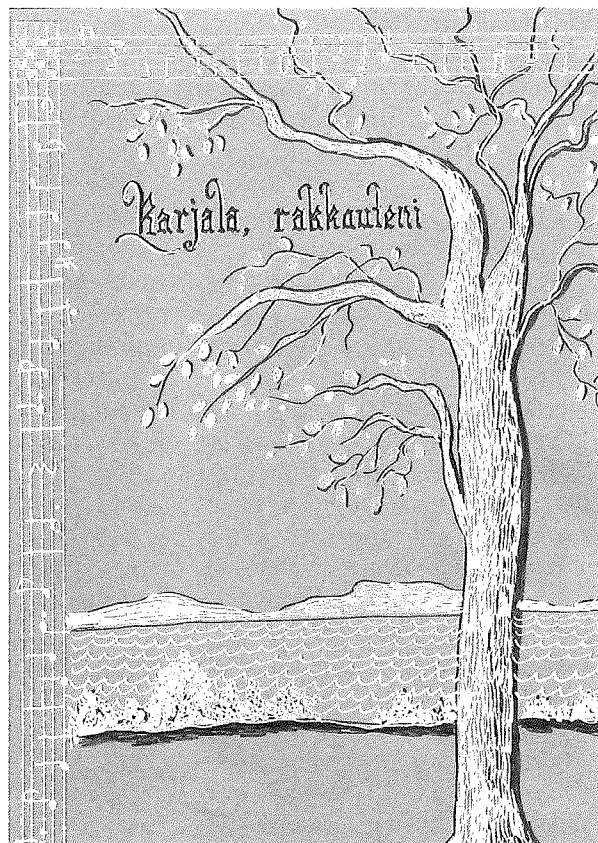
Helinä Nurmen käsialaa on viereisen sivun sävelet Karjalalle.

Tervehdys kaikille teille, Suvannon Seudun lukijat. Viereisellä sivulla on tyttäreni Helinä Nurmen, os. Kuuppo, laulu Karjala - rakkauteni. Sävelet ovat Helinän käsialaa, samoin osa sanoituksesta.

Laulun sain 80-vuotispäivänäni, Helinä esitti sen poikansa Kimmon kanssa.

Jouluisin terveisin

Sirkka Kuuppo,
Lempäälä,
Sakkolan
Haparaisista

Talomietelmä

Ehtihän syksy jouluun nopsaan, mutta ehkä kesäinen tervehdys Vienasta on silti paikallaan. Karjalaisuudella on monet kasvot myös maantieteellisesti. Useimmilla aloituspiste on kodin tai vanhempien kodin kivijalkakivi Laatokan ympäristössä. Sieltä on helppo levittää käsitettä karjalaisuus laajemmaksi.

Tietona itsestään selvää on, että Kannasta asuttavat venäläiset ja Aunusta sekä Vienaa venäläiset ja karjalaiset. Kylmästä asiatiedosta on kuitenkin matkaa tunnetason oivallukseen, että pohjoinen osa Karjalaa on edelleen alkuastujien asumaa maata, jossa karjalan kieli pajattuu seinähirsistä. Vienassa muutama jäljelle kylä jäänyt kuji-

neen ovat todistamassa ajasta, jolloin kalevalainen runo eli kaunista ilta-aurinon aikaa. Inhan kuvaamat vesien äärellä sijaitsevat runokylät on hävitetty lähes tyystin perspektiivittöminä kylinä, mutta jokunen säästyi. (Kiintoisaa on, että vienalaiset itse tietävät tuhottujen kylien talot ja niiden sijainnit. Ehkä raunioretkiä tehdään muuallekin kuin Kannakselle.)

Vienalainen talo ja sen sintso, pirtti, kolpitsa, saraja ja eläinsuojat on kokemus. Miksi? Siksi, että talot ovat koruttomia, niissä on kauniit mittasuhteet ja jokainen talo on yksilö. Miksi niitä pitäisi suojella? Siksi, että ne ovat alkuperäisiä, että niitä on vähän, että ne ovat Kalevalan runokyllien rakennuskulttuurin geenipankkeja. Ei siksi, että ne olisivat suurenmoisia erityisen poikkeavalla tavalla tai erityisen mestarillisesti rakennettuja. Ne ovat jatkumo ja muistomerkki elämälle, jossa runot jatkuivat sukupolvesta toiseen korvaamassa tiedon periytymistä: arjen töitä, tarinoita, opetuksia, elämän viisautta ja huumoria, sanalla sanoen kulttuuria. Kulttuuria, joka kuuluu meidän si-

säiseen käsityksemme suomalaisuudesta ja sen salaperäisestä olemuksesta.

Koskematon, valjastamaton luonto ympäröi vielä taipaleiden takana olevia muutamaa runokylää. Voi toivoa, että rajan ylitse tapahtuva yhteistyö ja kylille sopivien elinkeinojen rakentaminen tuottavat tuloksen, jossa kylät selviävät 2000-luvun vauhdista kunnialla. Toivomme.

***

Vielä karjalaisuudesta: Viipurin Lauluveikot on julkaissut uuden levyn Adventin aikaa. Kannattaa muuten kuunnella ja olla ylpeä karjalaisen kuorolaulun tasosta. Itse ostin ja tykkäsin. Nyt pääsee adventtikonserttiin jouluaattonakin. Ja sitten jääme odottamaan sitä karjalaisten laulujen levyä.

Riemuksaa Joulua!

Anja Kuoppa
Sovintola 1, 14240 Janakkala,
P. 044 28 44 330

KARJALA, RAKKAUTENI

Laulelma

Säv: Helinä Nurmi
Sov: J. Alasov
San: H.N & A.L

1. Kar - ja -
2. (Kar - ja) -

laan, mä tääl - tä kai - pai - len, Kar - ja - laan, vain sii - tä haa - vei - len. Kar - ja -
la, oot rak - kau - te - ni ain, Kar - ja - la, oot ai - na o - ma - nain. Kar - ja -

laan, mun ko - tiin ai - no - aan, mä mis - sä ol - la sain niin pie - nen het - ken vain, siks' lau - lan kai - puu -
laan, mun ko - tiin ai - nio - aan saan käy - dä lau - lel - min ja haa - vein, u - nel - min, niin y - hä polt - ta -

tain. Jos ker - ran vie - lä sin - ne pääs - tä vois, en siel - tä läh - tis e - nää kos - kaan
vin. En kos - kaan un - hoit - ta mä su - a vois, vaik' läh - te - mään niin jou - duin kau - as

pois. Mun juu - rein siel - lä on ran - noil - la Su - van - non. Mä kas - vu - pai - kan au - rin - gos - sa
pois. Mun syöm - mein siel - lä on ran - noil - la Su - van - non. Nyt kai - puun sii - vin sin - ne len - nän

1. mis - sä sain. uu - desta. Mä 2. Kar ja -

2. (2.) Kai - puun sii - vin len - nän ko - tiin Kar - ja - laan.

Sakkolan Haparaisten Kopperoisilla kolmas sukukokous

Kopperoisten suvun toiminta on jatkunut edelleen aktiivisena ja vireänä vaikka sukuseuran virallistamiseen asti ei olekaan edetty.

Jo toisen sukukokouksen aikana päätettiin pitää kokoontumisen perinnettä yllä jatkossakin ja toiminnan käytännön pyörittämiseen valittiin toimikunta. Toimikunnan tarkoituksena on paitsi vastata kokoontumisten käytännön järjestelyistä niin myöskin miettiä esimerkiksi sukukirjan laajennusmahdollisuuksia, järjestellä yhteisiä retkiä sekä ylipäänsä yllä pitää suvun yhtenäisyyttä vaalivaa yhteistoimintaa.

Kolmannen sukukokouksen ajatus alkoi itää jo varhain keväällä ja eteni sitten kohti kesäkuuta, jolloin kyseisen kuukauden kuudentena päivänä kokoonnuttii Sääksmäen Pappilanniemen kurssikeskukseen. Läsä oli 64 henkilöä, mikä tarkoittaa käytännössä n. 73 %:ia koko Tahvo Kopperoisen alenevasta polvesta.

Tilaisuuteen oli pyydetty juhlaesittelmää paikallisilta sukututkijoilta, mutta ajankohdan kiireellisyydestä johtuen tämä ei onnistunut. Sen sijaan kokouksen teemaksi nostettiin kädentaitojen esittely teemalla "Me osaamme". Suvun jäseniltä oli pyydetty kädentaitojen näytteitä, valokuvia, selostuksia omista tai lähiperheen kädentaidoista. Näyttelystä muodostuikin sitten oletettua laajempi ja tarkoi-

tukseen varattua tilaa oli laajennettava ylimääräisellä näyttelyalueella, joka sekin täyttyi!

Tervetuloitovotusten ja alkumaljojen jälkeen seurasi ruokailu. Ruokatarjoilun järjestymisestä tilaisuuden emäntinä vastasivat Anita Kopola ja Tuula Kopperoinen, mistä heille välitetään tässä vielä erityiskiitokset.

Ruokailun jälkeen oli mahdollisuus jaloitella kurssikeskuksen kauniissa maisemissa, seurustella sukulaisten kesken ja myöskin näyttelyyn tutustuttiin innokkaasti.

Tauon jälkeen laulettiin yhdessä Karjalaisten laulu ja sitten kuultiin asioita sukuseuran tiimoilta sekä huomioitiin merkkipäiviään viettäneitä, opiskeluisia ja työtehtävissä menestyneitä.

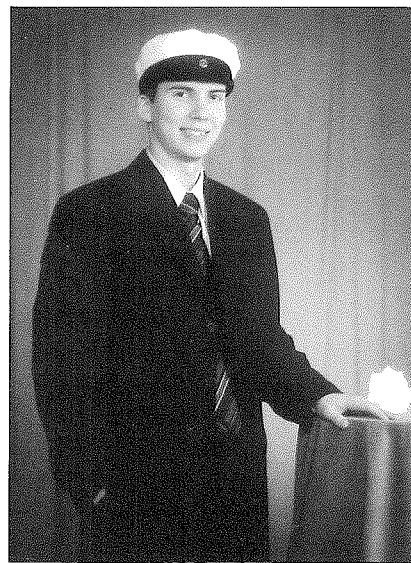
Kahvitusta seurasi vielä ohjelmallista tarjontaa. Ensin suvun nuori polvi toi näytille break dance-esityksen, ja yhdessä todettiin, että pitkälle on tullut perinteisten kansantanssien ajoista. Yhteisvastuullisesti oli tuotu arpajaispalkintoja, jotka sitten osallistujien kesken arvottiin. Palkintoja oli todellakin kertynyt niin runsaasti, että erittäin moni sai huomata tullessaan Onnettaren suosikiksi.

Mukavan lauantai-illan jälkeen on jo ollut esillä aloite, että ensi kerralla kokoonnuttaisiin Saloon, jossa sukukokoukseen yhdistettäisiin myöskin retkeilyä alueella. Asiasta informoidaan työryhmän välityksellä myöhemmin. -JK

"Me osaamme" - käsityönäyttely esitteli suvun kädentaitoja ja taiteellisia taipumuksia.

Valmistuneita

Marko Matikainen valmistui keväällä 2003 Valkeakosken yhdistelmälukiosta paitsi ylioppilaaksi myös suoraan ammattiin tietoliikenneasentajaksi. Parhaillaan hän suorittaa varusmiespalvelustaan Parolan panssariprikaatissa ja asevelvollisuuden jälkeen opinnot jatkuvat it-painotteisina Tampereen AKK:ssa. Markon sukujuuret tulevat sekä isän että äidin puolelta Sakkolasta. Isovanhemmista Elsa Matikainen (os. Etuaho) ja Sisko Koivisto (os. Kopperoinen) ovat molemmat syntymään Haparaisista.

Ansioituneita

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Hämeen osasto on myöntänyt vuosikokouksessaan pronssisen ansiomerkin Sisko Koivistolle vapaaehtoistyöstä lasten ja nuorten perheiden parissa. Sisko Koivisto on omaa sukua Kopperoinen ja kotipaikka Sakkolassa Haparainen.

Tervehdyksiä

Kopperoisen sisarusket sekä muut sukulaiset lähettävät lämpimät terveiset Yhdysvaltoihin Kyösti ja Salme Kopperoisen perheelle. Samalla toivotaan voimia ja rohkeutta vaikeina hetkinä.

Väitöksiä

Jyväskylän yliopistossa väitteli 3.12.2003 filosofian tohtoriksi Jussi Toppari. Jussin vanhemmat ovat Pentti ja Arja Toppari, os. Käppi, ja Arjan isä Viljo Käppi syntymään Sakkolan Kiviniemestä.

Julkaisemme Suvannon Seudun joka numerossa

- *suruviestit
- *merkkipäivät
- *valmistuneet
- *kastetut

*yms. perhejuhlat

Lähetä tiedot
toimitukseen, liitä
mukaan myös valokuva!

Laita mukaan lähettäjän

tarkat yhteystiedot,
että materiaali
voidaan palauttaa.
Tietojen lähettäjän
vastuulla on kysyä
lupa asianosaisilta
tietojen julkaisuun.

Neulakintaita opettelemaan

Karjalan liitto järjestää toivotun neulakinnaskurssin 27.1.-17.2.2004 Karjalatalolla Helsingissä. Kurssi kokoontuu neljänä tiistai-iltana kello 18.-21.

Perinteiset, karjalaiset neulakintaa voi valmistaa monin erilaisin neulaamistekniikoin, joista yksinkertaisin opetellaan tällä kurssilla. Kurssin vetää kotiteollisuusopettaja Anneli Niemi, joka kertoo neulaamisen eri tekniikoista, historiasta ja kintaiden erilaisista koristelumahdollisuuksista.

Tiedustelut p. 09-7288 1713, kurssisihteeri, Karjalan liitto.

KUOLLEITA

Jorma Kalevi Laamanen kuoli 24. elokuuta 2003 Pirkkalassa. Hän syntyi Sakkolassa Sipilänmäellä 12.3.1934 vanhempiensa, Aleksanteri (Santeri) ja Jenny Laamasen, os. Virolainen, esi-koispoikana.

Kun talvisota alkoi 1939, oli perheessä lapsia jo kolme. Lähtö evakko-
taipaleelle oli edessä. Ensin Kylmäkoskelle ja sieltä Pirkkalaan, missä Jorma aloitti koulunkäynnin kansakoulussa vuonna -41. Opettajanaan oli Hilja Sijokjärvi.

Välirauhan aikana perhe palasi takaisin Karjalaan kotikonnuilleen. Mutta väliaikaista kaikki oli vain.

Jatkosodan alettua tuli jälleen lähtö evakkoon. Silloin sijoituskohteet olivat ensimmäisinä Rautalampi, sitten Kärkölä ja sen jälkeen v. -46 jälleen Pirkkala. Pirkkalasta tulikin sitten perheen lopullinen asuinkunta.

Jorma sai käydä viimeisen kouluvuotensa samassa koulussa, jossa oli aloittanutkin. Kansakoulu oli tällöin vielä kuusivuotinen.

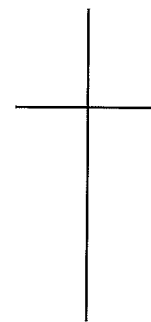
1950-luvulla, heti sotien jälkeen, sotaväkeen meno oli itsestäänselvyys. Perheenperustamista seurasi oman talon rakentaminen kotitilan maille. Kummiteollisuus ja Nokian kaapelitehdas saivat Jormasta pitkäaikaisen ja uskollisen työntekijän. Työnsä ohessa Jorma autteli vanhempia kotitilan hoidossa. 1970-luvun puolivälissä tapahtui sukupolvenvaihdos ja Jorma osti tilan itselleen.

Jorma harrasti metsästystä ja raviurheilua. Asiaan kuului myös lukuisat retket entiselle kotiseudulle Sakkolaan tutun porukan kanssa. Kahtena viimeisenä kesänä Jormaa ei enää, jo pidempään jatkuneiden sairauksien vuoksi matkoilla nähty. Askel hiljeni, sydän uupui.

Jorman siunaus toimitettiin Pirkkalan vanhassa kirkossa 6.9.2003. Hänet saatettiin haudan lepoon Pirkkalan hautausmaalle 9-vuotiaana, jo vuonna 1947 kuolleen veljensä Raimo Mikon viereen. Jormaa jäivät kaipaamaan muun muassa puoliso Aune, os. Kelo, tytär Ulla, poika Heikki ja hänen tyttärensä Marianna, sekä iäkäs äiti, kolme sisarta ja veli.

Elät kanssamme muistoissa.

Hilkka Järvensivu
Jorman vanhin sisar

Rakkaamme
**Pertti Antero
Kuparinen**

s. 11.11.1937 Sakkola
k. 11.9.2003 Jyväskylä mlk

*Kera syksyn lehtien
lähdit, Pertti, kultainen*

Kaivaten
Omaiset

Siunaus toimitettu
läheisten läsnäollessa.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

Sakkola-Säätiön valtuuskunnan puheenjohtaja Hannu J. Paukku Loimaalta täytti 50 vuotta 7.12.2003. Punkalaitumen lukion rehtorina ja sivistystoimenjohtajana toimiva Paukku vietti sukulais- ja ystäväjoukon kera merkkipäiviään itsenäisyyspäivänä 6.12. Kanteenmaan nuorisoseurantalolla. Onnittelunsa vievät paikalle myös Sakkola-Säätiön edustajat.

Nuoresta miehestä asti yhteiskunnallisista asioista kiinnostunut, Turussa filosofian maisteriksi opiskellut Paukku nimeää tärkeimmäksi harrastukseensa Karjala-työn. Hän tunnustautuu Karjala-hulluksi – onhan niitä Lapin hullujakin...

Paukku on tehnyt kymmenittäin Karjalanmatkoja, ja on aina valmis järjestämään ja opastamaan matkan, jos joku sitä kysyy. Kiitosta ovat saaneet mm. Paukun vetämät opiskelijamatkat.

- Tieto on siitä hyvä pääoma, että se ei katoa, vaikka muille jakaa. Karjalasta täytyy puhua, sillä väärä käsitys on niin suomalaisten kuin venäläisten keskuudessa. Karjalaisiin ja venäläisiin täytyy suhtautua asiallisesti, mutta kuitenkin tosiasiat heillekin kertoen.

Paukku on Karjalan palauttamisen kannalla, mutta muistuttaa, että työssä täytyy edetä maltillisesti.

- Mikä on miekalla rikottu, pitää kynällä korjata. Tarton rauhan rajat ovat ne oikeat ja yhteisesti ilman pakkoa ja painostusta sovittujen neuvottelutulojen pohjalta piirretyt rajat.

Kiihkeimmät Karjala-aktivistit ovat sitä mieltä, että Karjala pitää saada takaisin sellaisena kuin se jätettiin – eli tyhjänä.

- Minulla ei olisi sydäntä häätää pakoksiirrettyjä nykyisiä Karjalan alueen asukkaita entisille kotiseuduilleen; monilla heistä ei ole enää muuta kotiseutua. Kyllä heillä pitää olla oikeus jäädä, pohtii Paukku.

Karjalan avautuminen turismille ja

Hannu Paukku (oik.) sai syntymäpäiväonnittelut myös Sakkola-Säätiön edustajilta, joista kuvassa Hannu Turkkinen, Aaro Viskari ja Yrjö Raaska.

kotiseutumatkoiille piristi huomattavasti karjalaisuutta Suomessa. Karjalan palauttaminen ei ole Paukun mielestä lähiajan asia, mutta tärkeintä hänen mielestään olisi saada ainakin karjalaisjuurisille vapaa liikkumis- ja rajanylitysoikeus Venäjän puolelle.

Paukku muistuttaa, että Karjala-henkeä ei voi väkisin siirtää seuraavalle sukupolvelle.

- Mutta siihen voi kasvaa. Omat lapseni olen käyttänyt Karjalan mailla muutamia kertoa, ja ovat aina valmiina lähtemään mukaan – jos maksan heidän matkansa, myhäilee Paukku.

Pikkuongelmista reissuilla Paukku toteaa selvinneensä suuremmista murheista. Siihen hän on neuvottelumatkoilla varautunut, että aina ei vastapuolta tapaa – varsinkaan jollei olla ennestään tuttuja.

- Yhteistyön ja ystävyyssuhteiden vaaliminen on tärkeää, tietää Sakkola-Säätiön nokkamies.

Hannu J. Paukun käsialaa on 1980-luvun alussa syntynyt kirja Sakkolan kylät tuvasta tupaan. Teos on tällä haavaa hyvä tietolähde muun muassa uusien kyläkirjojen tekijöille. Paukku on myös innokas sukututkija ja Paukun sukuseuran perustaja.

Karjalaisuuden vaalimiseen tärkeä rooli on Hannu isällä, maanviljelijä Paavo Paukulla Keljasta – isä, isoisä ja isoisä olivat kuuluisia Sakkolan porsasparisniekkoja. Hannu kehottaa kaikkia muitakin kuuntelemaan sukunsa tarinat ja merkitsemään tiedot ylös, niin kauan kuin kertojia on.

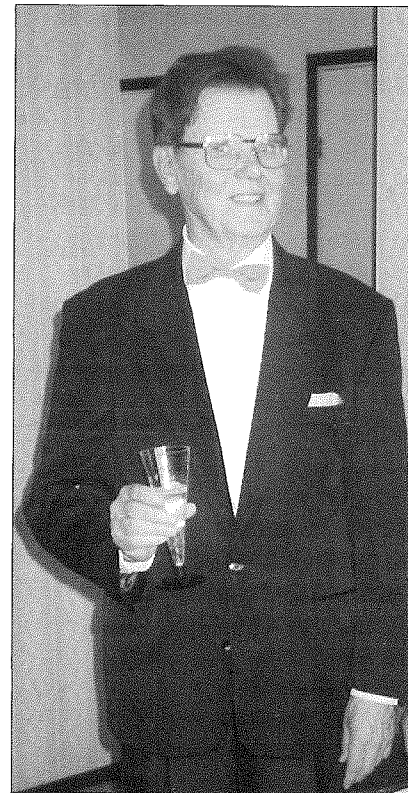
- Pakkoluovutetun alueen sukuja, kylä ja pitäjiä tutkitaan varmasti paljon tarkemmin ja perusteellisemmin kuin monen nykyisin Suomen alueeseen kuuluvan pitäjän historiaa, hän iloitsee.

Ja jottei totuus unohtuisi, rankaisee koulumies itseään vapaa-ajalla raavaalla työllä - vaikei miehestä maanviljelijää tullutkaan: Metsätyöt ja halonhakkuu sekä kotona että kesämökillä ovat toimeliaita harrastuksia ja kunnon ylläpitäjiä. Myös vaimo ja lapset ovat saaneet osallistua isän järjestämiin metsäretkiin...

Sisaruksiltaan Hannu J. Paukku sai merkkipäivänään muistoksi komean puisen karhun, joka poseeraa kirja ja kolpakko kainalossa.

- Se on kuin Hannu: rauhallinen, jos sitä ei mene ärsyttämään, sanaili lahjan luovuttanut veli Aimo, apunaan sisar Marke. -MRT

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

Tapio Kuuppo, syntynyt Sakkolan Vilakkalassa, täytti 75 vuotta 6.10.2003 Sysmässä. Kirjoitellut muistelmansa. Mieluisia harrastuksia lenkkeily ja sään salliessa luonnossa liikkuminen. Myös tapahtumat, sopivat matkat ja mukavat matkakumppanit ovat tuoneet vaihtelua ja virkistystä arkeen.

Kotiseutumatkalla Vilakkalassa ja sen lähialueellakin on käyty. Näillä 1990-luvulla karjalaisissa tunnelmissa tehdyillä matkoilla näin kotikylän nykyisen tilan, Laatokan laineet ja Suvannon sekä Taipaleen virran juoksun. Joen suulla Linnakankaalla kohoavalla törmällä oli maastossa vieläkin rautaa, rantahiekassa sirpaleita sodan ankarien taistelujen jäljiltä. Ensimmäisellä matkalla kyläkierrolta majoitukseen Losovoon tullessa pistäydymme uimassa Suvannossa. Se virkisti matkalla merkittävästi. Kotiseutumatkalta palatessa oli pakko poiketa Viipurissa markkinoilla.

Sotilasmestari evp., kauppateknikko Pentti Ilmari Tirri täytti Rovaniemellä 75 vuotta 3.11.2003. Pentti syntyi Metsäpirtin Joentaan kylässä Juho ja Emma Tirrin ensimmäisenä ja ainoana jälkeläisenä.

Evakkotie kulki Venetmäen ja Heinäveden kautta Jalasjärvelle, jonne oli tarkoitus ruveta rakentamaan omaa kotia. Mutta sota katkaisi suunnitelmat ja isä-Jussin haavoittuminen katkaisi kodin rakentamisen ja niin tapahtui siirto Kurikkaan. Siellä uudet tehtävät odottivat yhdistystalon vahtimestarina.

Sotaväen jälkeen oli edessä valinta elämäntehtäväksi. Koska puolustusvoimat tuntui sopivalta työnantajaksi, oli edessä kapea, mutta pitkä sotilasura. Palvelus alkoi Niinisalossa 1.11.1949, ensin viestikouluttajana, sittemmin huoltoaliupseerina.

Kesäleirien aikaan oli tutustumisen pohjoisen oloihin saanut niin voimakkaan jalansijan, että 1.10.1963 tapahtui siirto omasta anomuksesta Rovaniemelle silloisen Hämeen Lennoston Viestikeskus 5:een.

Perhe, joka oli vahvuudeltaan vaimo ja kaksi kuuliaista jälkeläistä, seurasi tietysti mukana, vaikka pientä mutinaakin tuntui kuuluvan. Mutta kotiutuminen uusiin oloihin tapahtui nopeasti ja elämän palaset lokahtelivat paikoilleen ongelmitta.

Uudessa työpaikassa tehtävät olivat moninaiset. Oli esikuntaväpelin hommat, komento- ja huoltojakson johtajuus sekä lopuksi valvontapäällikön tehtävät ilmailuvalvontakeskuksessa. Sii-

nä sitä puuhastelua riitti 25 vuoden ja kahden kuukauden verran, jonka jälkeen eläkevuodet odottivat 46-vuotiaasta "vaaria".

Mutta eihän niillä ikävuosilla vielä kiikkustuoli kutsunut. Noin 20 vuotta kului vielä vakuutustarkastajan tehtävissä, kunnes 65-vuotiaana tuli todellinen siirtyminen eläkkeelle. Ei kuitenkaan eläkeläinen nytään ole toimetomana. On jos jonkinlaista yhdistystä ja yhteisöä, joissa toimintaa riittää. Tärkeimpiä mainiten kannattajajäsenyys sotaveteraaniyhdistyksessä, sotilaspoikatoiminta, SPR:n toiminta. Harrastuksia mm. vaunumatkailu, metsästyks ja kalastus, ampuminen, joten ei kerkiä paikalleen sammaloitua.

Sirkka Toriseva Pirkkalasta täytti 60 vuotta 14.12.2003. Hän on syntynyt Sakkolan Sipilänmäellä. Vanhemmat Aleksanteri Laamanen (k. 1970) ja Jenny Laamanen, os. Virolainen.

Sirkka on ahkera käsitöiden harrastaja, joka nyplää, kutoo ja kirjoo sekä omaksi että lahjaksi muille. Kuvassa Sirkka poseeraa itse valmistamassaan muinais-Karjalan puvussa.

Merkkipäiväänsä hän juhli matkalla Thaimaassa kummityttönsä Leenan kanssa.

- Sisaret ja veljet onnittelevat

Kodin joulu mielessä maailmalla

Joulun alla ajatuksiin tulevat elettyt joulun, perheen keskuudessa, ja nekin, jotka olen omasta tahdostani viettänyt yksin.. Kummankin joulun vietossa on ollut oma tunnelmansa. Yksin ollessa on ollut rauhaa ajatella kaikenlaista, niin mennyttä kuin tulevaa. Muistella lapsuusajan jouluja siellä Vuoksen varrella silloin, kun talvet olivat lumisia ja kesät täynnä aurinkoa ja lämpöä.

Vaikka olenkin seurallinen, annan arvoa olla omassa rauhassani, se ei ole melankoliaa eikä raskasta, vaikka joulua pidetäänkin perhettä koavana juhlanä. Toisin olisi, jos omistaisin lastenlapsia, mutta näin ei ole, joten saan itse määrät jouluni vieton.

Kun on tällainen ”kolmannen luokan mustalainen”, tekee niin ja näin. Olemme muuttaman kerran parin ystävättäreni kanssa ”paenneet” joulua ulkomaille, mikä si-

nänsä on viihtyisää, vaikkakin erilaisista. Olen ollut kansankorkeakoulussa joulukurssilla, ja se oli todella antoisaa.

Ja nyt, kun omistan pienen mökin Kreikassa, alkaa hiipiä ajatuksiin viettää joulua siellä. Kenties. Kreikkalaiset eivät juhli joulua niin suureellisesti kuin me täällä, katolisia kun ovat. Tietääkseni he eivät vietä jouluaattoja jouluruokineen, -kuusineen, -lahjoineen. Kadut on kylläkin koristettu jouluvaloilla.

He keskittyvät pääsiäisen viettämiseen. Mökkini parvekkeelta näen vuorien rinteillä savuja, jotka todistavat, että lammashotot ovat grilleissä. Sinä aamuna, jolloin Kristus nousi ylös taivaaseen, alkavat kaikenlaiset aseet ammuskella ilmoihin. Ei kuitenkaan kukaan ole tässä juhlinnassa loukkaantunut.

Niin että kehitän tässä ajatusta lähteä viettämään joulua Loutakiin, missä mökkini sijaitsee. Otan kuusen kai-

naloön, läskipaistin tai ankan kassiin, kerään joitakin samanlaisesti ajattelevia mukaan, ja lennämme Ateenaan ja sieltä matkaamme eteenpäin mökilleni, joka odottaa Gerania-vuoren juurella.

Mutta nyt minulla on lentolippu Suomeen sisareni luo. Saunahullu kun olen, niin pääsen heti seuraavana päivänä vihtomaan lauteille, mukanani tuon Tanskasta ”Snebajerin”-jouluoluet. Joulusauna ja jouluolut, ne sopivat yhteen. Myös saunakahvit juodaan ja nautitaan viihtyisyydestä ja rauhasta, muistellaan menneitä siellä Sakkolan Kiviniemessä. Mitä vanhemmaksi tulee, sitä useammin ajatukset lentävät lapsuuteen ja niihin tapahtumiin, mitä koettiin perheen keskuudessa.

Toivotan kaikille Suvannon Seudun lukijoille rauhaisaa joulua täältä Kööpenhaminasta.

Martta Karvonen Olesen

Aleksanteri Aavan kootut teokset on ilmestynyt

A. Aava – karjalainen kirjailija, Sakkola 1883 – Saari 1956.

Syntymästä 120 vuotta.

Tämän **kalevalais-karjalaisen** runotaiteen mestarin suurteos, yli 500 sivua, on tehty syntymän juhluvuoden merkeissä ja sisältää seuraavat erilliset teokset:

Vanha maininki, runokokoelma 1916, WSOY

Mustalintu, runokokoelma 1917, WSOY, tästä teoksesta valtion kirjallisuuspalkinto.

Runon kultaista Karjalaa, antologia, Karjalan Liitto ry 1952.

Vuoksen varsilta, runokokoelma, Suvanto-Säätiö, nykyisin Sakkola-Säätiö, 1967.

Huuhkan poika, tämä Sakkolan lahjoitusmaahovin tapahtumiin liittyvä romaani on todellisuuspohjainen Karjalan heimon vaikeita lahjoitusmaa-aikoja kuvaava teos. Tapahtumat ajoittuvat v. 1818, jolloin mm. Taipaleen joki syntyi.

Puheita, tarinoita, muistelmia, eri ajoilta. Näissä heijastuu Karjalan heimon sielunmaisema monivärikuvina.

Arkistolöytöjä. Nämä löydöt on tehnyt kirjailijan tyttären tytär Katariina Ahtiainen kirjastojen lehtiarkistoissa sekä äitinsä Aune Ahtiaisen (Kuparinen) jäämistöstä.

Muistokirjoitukset ja haastattelut. Eri lehtien toimittajien näkemykset ja muistokirjoitukset.

”Missä runous loppuu – siinä elämä autioituu!” Tämän teoksen toimitustyön on tehnyt Imatralla asuva kirjailijan nuorin poika Toivo Kuparinen.

Kirjan markkinointia ja myyntiä hoitaa

Päivi Kuparinen-Heikkinen, Sairaalanatie 39, 08200 Lohja. Puhelin 019-388 762 tai 050-523 1828.

Kirjan hinta on 35 euroa + posti- ja lähetyskulut. Kirjoja voi myös hakea Päiviltä.

Putkiliike P. Nuora Ky

37560 KULJU

Puh. 367 6100

SAKKOLA-MUSEO/ SAKKOLA-SÄÄTIÖ

PL 15

37500 Lempäälä

TILAA SINÄKIN SUVANNON SEUTU

*Seuraava lehti
ilmestyy
helmikuussa.*

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana, samoin kirja Sakkolan kylät tuvasta tupaan.

Kirjoja voi hankkia Osuuspankin konttorista Lempäälässä.

Kirjoja myyvät myös Eino Kuisma, Punkalaidun, sekä Lempäälässä Anneli Kuisma ja Aaro Viskari. Anneli Kuisma hoitaa postitettavat tilaukset, puh. 03-3748 410.

Sakkolan historia II maksaa 13,50 euroa ja Sakkolan kylät tuvasta tupaan 18,50 euroa. Postilähetyksistä peritään lisäksi lähetyskulut.

**HANKKIKAA NYT PITÄJÄTEOKSIA
- VAIKKAPA LAHJAKSI!**

SAKKOLAN PITÄJÄ- JUHLAN VIDEO

Saatavissa nyt myös 50 minuutin mittainen pitäjäjuhla-video kesän 1997 juhlista Sakkolassa. Tilaa värikäs dokumentti historiallisista juhllisuuksista Karjalan kotikunnilta hintaan 25,50 euroa. TILAUKSET: Ilpo Kuparinen puh. (03) 3738 195 tai 0400-307 550.

Videota voi myös noutaa sopimuksen mukaan Crane Videon Tampereen toimipisteestä tai Vesilahdesta Kuparisen kotoa Rautialantie 525.

Tilauksia otetaan vastaan myös Sakkola-Säätiössä.

Tilauskuponki SUVANNON SEUDULLE

Tilaan pitäjälehti Suvannon Seudun hintaan 20 euroa vuosikerta 2004

Nimi:

Osoite:

Lahjatilauksen saaja:

Palautetaan osoitteella: Suvannon Seutu, Rautasemantie 375, 37550 Lempäälä.

SAKKOLA-SÄÄTIÖ

Hannu Turkkinen,
hallituksen puheenjohtaja,
Turkkisentie 12, 37550 Lempäälä,
p. 03-3752 525, 050-3839 683
hannu.turkkinen@lempaala.fi

Aaro Viskari, varapuheenjohtaja
Helsingintie 32, 37560 Lempäälä,
p. 03-3676 190, 0400-836656

Matti Naskali, sihteeri,
Rautaranta 8, 28400 Ulvila,
p. 02-538 0855, 0400-721902

VALTUUSKUNTA

Hannu J. Paukku, puheenjohtaja,
Harjatie 5, 32210 Loimaa
p. 02- 762 8152, 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Esko Kallonen, varapuheenjohtaja
Kukkolantie 4, 37560 Lempäälä
p. 03- 3676603, 040-5540747

SAKKOLA-SEURA

Eila Aro, puheenjohtaja
Viikkokuja 4 A 3, 02200 Espoo
p. 09- 884 9402

HOVINKYLÄSEURA

Soini Hartikainen, puheenjohtaja
Jähkyentie 66, 14700 Hauho
soini.h@surfeu.fi
p. 03 -675 1482, 0400 -207 844

VUOKSELA-SEURA ry

Taisto Virkki, puheenjohtaja
Paununkatu 24
33700 Tampere
taisto.virkki@luukku.com
p. 03 - 363 1750, 050 - 553 8607

Sukututkimusasiat

Pentti Warvas, Tervatie 25
03100 Nummela
pentti.warvas@dnainternet.net
p. 019 - 334 606

Internet-asiat (vuoksela-seura.fi)

Timo Broman, Kurkelantie 619
25460 Toija
timo.broman@kisko.salonseutu.fi
p. 02 - 739 8419, 050 - 3335152

METSÄPIRTTI
SEURA RY

Kalevi Hyytiä,
puheenjohtaja
Kausantie 22, 15560 Nastola
p. 04050 22750
kalevi.hyytia@metsapirtti.net

Kimmo Laulajainen,
varapuheenjohtaja
Kaarikuja 1 A 3, 00940 Helsinki
p. 09-304 854, 040534 5062

Ilmi Pesonen,
sihteeri
Porslahdentie 10 A 13,
00960 Helsinki
p. 09-694 6309, 040730 6166
ilmi.pesonen@welho.com

KIRVESMÄKI
KERHO RY

Aulis Ukkonen
Kirkkotie 21 A, 01700 Kauniainen
p. 09-505 1897, 0400 522854

METSÄPIRTTI-
JÄRJESTÖT-
TOIMIKUNTA

Leo Laulajainen, puheenjohtaja
Tulustie 6 as 3, 32440 Alastaro
p. 04004 89059

ETELÄ-POHJANMAAN
METSÄPIRTTILÄISET

Esko Lylander
Mustikkatie 1, 66400 Laihia
p. 06-4771300, 050599 7720

Mauno Hämäläinen
Vaasantie 270, 61600 Jalasjärvi
p.06-456 0482, 040527 4960

TAMPEREEN
METSÄPIRTTIKERHO

Helka Korpela
Pienkodink. 5 C 8, 33560 Tampere
p. 040565 0905

UUDENKAUPUNGIN
METSÄPIRTTIKERHO

Anneli Virtanen
Pappilankuja 15, 23600 Kalanti

SUVANNON
SEUTU

**Suvannon ympäristön
kotiseutulehti**

Julkaisija: Sakkola-Säätiö

Ilmestyy vuonna 2003 8 kertaa

Tilaushinta

20 euroa/vuosikerta

Ilmoitushinnat

0,20 euroa palstamillimetri
(+alv 22%)

Pankki

TSOP, 37500 Lempäälä
Tilinumero 522803-211955

Toimitus

Suvannon Seutu,

Rautasema, 37550 Lempäälä

Päätoimittaja

Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä
Puhelin 040 730 2622
tai (03) 374 8448 iltaisin

Metsäpirtin yhdyshenkilö

Ilmi Pesonen, puh. 09-694 6309
sähköposti:ilmi.pesonen@welho.com

Vuokselan yhdyshenkilö

Taisto Virkki, Tampere
p. 03- 363 1750 tai 050-553 8607.
taisto.virkki@luukku.com

Toimituskunta

Esko Kallonen
Eero Koppanen
Ritva Koski
Juha Kuisma
Hannu Paukku
Aila Alanen
Ilmi Pesonen
Taisto Virkki

Kirjapaino Koski-Print,
Valkeakoski

**SEURAAVA
SUVANNON SEUTU
ilmestyy helmikuussa.
Aineistot toimitukseen
viimeistään tammikuun
puoliväliin mennessä.**